

Inleiding	3
Samenvatting resultaten	11
Kennis	20
Attitude	24
Gedrag	28
Nadere analyses	42
Bijlagen	59
Tabellen	cd-rom

1 Inleiding

Stichting iNSnet - InterNetwork for Sustainability (Internetwork voor duurzaamheid) is initiatiefneemster en opdrachtgeefster voor de Duurzaamheid Monitor. De stichting richt zich op het ondersteunen en bevorderen van integrale duurzame ontwikkeling door middel van communicatie en het verspreiden van kennis. Uitgangspunten zijn daarbij het Triple Bottom Line principe en de duurzaamheid definitie van Brundtland.

Om de doelstelling te bereiken heeft iNSnet een internet platform ingericht, dat een overzicht geeft van nieuws en actuele ontwikkelingen op gebied van duurzaamheid. Het platform omvat zowel een Nederlandstalige als een Engelstalige website. Met de websites wil stichting iNSnet het werk van burgers, ouders, leraren, werkers, zakenmensen, politici, bestuurders, communicatoren en leiders ondersteunen om een betere wereld na te laten aan toekomstige generaties. Door participeren in en initiëren van projecten functioneert stichting iNSnet als een katalysator in duurzame ontwikkeling.

Met een positieve aanpak streeft de stichting naar het oplossen van de fundamentele problemen van de armsten zonder daarvoor belangrijke verworvenheden te moeten opgeven. Met een innovatieve aanpak kan volgens de stichting schade aan het milieu worden hersteld en voorkomen. Tevens wil de stichting verschillen tussen culturen helpen behouden zonder daarmee andere culturen aan te tasten.

De middelen om deze doelen te verwezenlijken kunnen gegenereerd worden door een evenwichtige verdeling van rijkdom en middelen, gezondheidszorg, kennis en educatie. Ook denkt de stichting dat het mogelijk is om mensen in overheden, instellingen en bedrijven te overtuigen dat het in hun eigen belang is deze visie te ondersteunen.

Een duurzamere samenleving kan echter alleen worden bereikt door een duurzamer gedrag van individuen, organisaties en overheden gezamenlijk.

Om een beeld te krijgen van de mate waarin mensen zich bewust zijn van duurzaamheid en duurzame ontwikkeling en welke invloed daar van uitgaat op hun gedrag is door iNSnet in samenwerking met Flycatcher Internet Research de Duurzaamheid Monitor ontwikkeld.

In dit rapport worden de resultaten van de eerste meting beschreven. De Duurzaamheid Monitor zal in de toekomst regelmatig worden afgenomen onder het Flycatcherpanel om veranderingen in bewustzijn en effecten van doelgericht handelen te kunnen meten.

1.1 Doelstelling

Het doel van deze Duurzaamheid Monitor is het verkrijgen van een goed beeld van de kennis, de attitude en het gedrag van mensen ten opzichte van duurzaamheid en duurzame ontwikkeling. De thema's kennis, attitude en gedrag vormen elk een aparte schakel in een psychosociaal model waarmee het handelen en denken van mensen in kaart kan worden gebracht.

In de aanpak van Flycatcher is het geheel in drie metingen voorgelegd aan de respondenten. De reden hiervoor is het minimaliseren van de omvang en de belasting voor de respondent. Het aantal vragen heeft een directe invloed op het aantal respondenten, de betrouwbaarheid en nauwkeurigheid van de antwoorden en resultaten. Om een goede nauwkeurigheid, een hoge betrouwbaarheid en een hoge respons te bewerkstelligen is het dus van belang om korte maar krachtige vragenlijsten te hanteren.

Op basis van bovenstaande is gekozen voor de volgende aanpak. Elk thema krijgt een eigen onderzoek; alleen aan het onderzoek over gedrag worden de achtergrondvragen toegevoegd. Dit betekent dat de respondenten drie korte onderzoeken in korte tijd achter elkaar krijgen (de looptijd van elk onderzoek is ongeveer 2 weken). De respons is hierdoor naar verwachting hoger.

Het accent komt te liggen op het verlagen van de drempel tussen attitude en gedrag, ofwel mensen de mogelijkheden geven makkelijker en sneller hun gedrag aan te passen. De uitkomsten van de Duurzaamheid Monitor hebben een voorspellende waarde ten aanzien van het gewenste gedrag.

De Duurzaamheid Monitor bestaat uit twee delen: een algemeen deel, waarvan de vragen door stichting iNSnet zijn geïnitieerd (waarop deze rapportage betrekking heeft) en een gesloten gedeelte, waarin deelnemende organisaties eigen, specifieke en vertrouwelijke vragen kunnen stellen. In 2006 namen de volgende organisaties deel:

De Kleine Aarde:

De Kleine Aarde is het landelijke centrum voor een duurzame leefstijl. De Kleine Aarde wil zoveel mogelijk Nederlanders inspireren om duurzaam te leven, door het laten beleven ervan. De Mondiale Voetafdruk wordt gebruikt als indicator van de leefstijl. Har doelstellingen bereikt De Kleine Aarde door het exploiteren van het Eco-park in Boxtel, het uitgeven van kwartaalmagazine “De Kleine Aarde”, het uitvoeren van diverse projecten en het beheren van de website <http://www.dekleineaarde.nl>.

MVO Nederland:

MVO Nederland is een kennis- en netwerkorganisatie. We ondersteunen en stimuleren het bedrijfsleven en met name het midden- en kleinbedrijf om maatschappelijk verantwoord te ondernemen. We brengen hiervoor onder andere ondernemers, maatschappelijke organisaties, overheid, onderwijs en onderzoek bij elkaar. Om zo van elkaar te leren, elkaar te inspireren en samen te zoeken naar nieuwe kansen en oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. MVO Nederland wordt hierbij ondersteund door partners. <http://www.mvonederland.nl>

NCDO:

NCDO staat voor: Nationale Commissie voor Internationale Samenwerking en Duurzame Ontwikkeling. NCDO betreft mensen in Nederland bij internationale samenwerking door middel van campagnes en projecten. Als mensen al betrokken zijn, ondersteunt NCDO hen met informatie, geld of adviezen. De millenniumdoelen zijn de leidraad voor alle activiteiten van NCDO. NCDO ontvangt voor het uitvoeren van haar taken subsidie van de Minister van Ontwikkelingssamenwerking. <http://www.ncdo.nl>

One World Nederland:

OneWorld Nederland is het grootste Nederlandstalige informatiepunt op internet over milieu, mensenrechten en mondiale vraagstukken. Dagelijks brengt een onafhankelijke redactie nieuws, achtergrond, analyses, commentaren, interviews en zijn er discussies, peilingen en weblogs. Per maand wordt OneWorld.nl gemiddeld zo'n 180.000 keer bezocht.

OneWorld Nederland is een platform van en voor maatschappelijke organisaties, instellingen en bedrijven. Zij publiceren op de website hun eigen nieuws, vacatures en activiteiten. Bij OneWorld zijn op dit moment 170 partners aangesloten. Ook ontwikkelt OneWorld sites, webapplicaties en online campagnes, en adviseert desgevraagd daarover.

OneWorld Nederland is onderdeel van OneWorld internationaal, het snelst groeiende mondiale, online netwerk van meer dan 1.600 organisaties die opkomen voor mensenrechten en strijden voor de uitbanning van armoede. <http://www.oneworld.nl>

Planet2025 Network:

Planet 2025 Network is opgericht in 2006 als een not-for-profit social venture met als missie het mobiliseren van nieuwe en aanvullende bronnen om lange termijn investeringen in ecosystemen mogelijk te maken door leren voor duurzaamheid, het Planet2025 News Network, en Planet2025 Leefstijl programma activiteiten. Planet2025 Network is gevestigd in Washington DC, USA en houdt tevens kantoor in Den Haag bij het Institute for Environmental Security – een van de medeoprichters. <http://www.planet2025.net>
www.planet2025news.net

1.2 De vragenlijst

In de Duurzaamheid Monitor zijn een 55 tal vragen gesteld over de verschillende onderwerpen. Deze vragen zijn onder te brengen onder de thema's kennis (17 vragen), attitude (23 vragen) en gedrag (10 vragen). Daarnaast zijn 5 achtergrondvragen gesteld (o.a. politieke voorkeur). De vragen van de individuele organisaties zijn ondergebracht onder de thema's.

1.3 Doelgroep

De drie metingen zijn verstuurd naar een representatieve steekproef uit het Flycatcherpanel, dat bestaat uit ruim 15.000 panelleden van wie een aantal belangrijke achtergrondvariabelen vastgelegd. Deze gegevens worden gebruikt voor het selecteren van doelgroepen en dienen ook als onafhankelijke variabelen bij statistische toetsing.

Het Flycatcher panel kan beschouwd worden als een representatieve afspiegeling van de Nederlandse internetgebruiker. Desgewenst kan uit het panel een bepaalde doelgroep geselecteerd worden, zoals mensen met een bepaalde leeftijd of opleiding. Ook kan uit het panel een ruime steekproef getrokken worden die representatief is voor de gehele Nederlandse bevolking.

De steekproef voor de Duurzaamheid Monitor bestaat uit en is representatief voor Nederlanders tussen 18 en 64 jaar.

1.4 Methode van onderzoek

Respondenten zijn via e-mail benaderd om mee te doen aan het onderzoek. Door te klikken op een, voor elke respondent unieke, hyperlink in het bericht komt men bij het onderzoek terecht. De vragenlijsten zijn eenvoudig in te vullen en kunnen met een enkele muisklik worden verzonden. De onderzoeken zijn alleen toegankelijk voor mensen, die daar een uitnodiging voor hebben gekregen.

1.5 Respons

De looptijd van het totale onderzoek betrof 4 weken. Elk individueel onderzoek van de Duurzaamheid Monitor heeft 9 dagen looptijd gehad. Het eerste onderzoek is gestart op 12 april 2006 en het laatste onderzoek is geëindigd op 10 mei 2006. In totaal hebben 1053 (92%) personen het complete onderzoek ingevuld.

Onderzoek 1 Kennis

Responsoverzicht	
aantal adressen	2002
netto verzonden*	1902
respons	1267
relatief	66,6%

* door foutieve e-mailadressen zijn er netto minder uitnodigingen verzonden dan het aantal adressen.

Onderzoek 2 Attitude

Responsoverzicht	
aantal adressen	1267
netto verzonden*	1265
respons	1153
relatief	91,1%

* door foutieve e-mailadressen zijn er netto minder uitnodigingen verzonden dan het aantal adressen.

Onderzoek 3 Gedrag en achtergrond

Responsoverzicht	
aantal adressen	1152
netto verzonden*	1149
respons	1053
relatief	91,6%

* door foutieve e-mailadressen zijn er netto minder uitnodigingen verzonden dan het aantal adressen.

Een toelichting met achtergrondkenmerken van de respondenten (geslacht, leeftijd, provincie en opleidingsniveau) is terug te vinden in bijlage 13.

De geslachtsverdeling van de respondenten komt overeen met de geslachtsverdeling van de Nederlandse bevolking volgens gegevens van het CBS op 1 januari 2005. De hoogste leeftijdscategorie (60 jaar of ouder) is licht oververtegenwoordigd bij de respondenten in vergelijking met de CBS gegevens. Wat betreft verdeling over de verschillende provincies is Limburg licht oververtegenwoordigd en Zuid-Holland licht ondervertegenwoordigd. Hoogopgeleide respondenten zijn enigszins oververtegenwoordigd, terwijl middenopgeleide respondenten ondervertegenwoordigd zijn. De hoeveelheid laag opgeleide respondenten is vergelijkbaar met de gegevens van CBS van de totale Nederlandse beroepsbevolking op 1 januari 2003.

1.6 Betrouwbaarheid en generaliseerbaarheid

Omdat niet de gehele populatie aan het onderzoek heeft deelgenomen, worden uitkomsten gegenereerd die in bepaalde mate zullen afwijken van de uitkomsten in de gehele populatie. Daarom is het zaak deze uitkomsten slechts met inachtneming van een bepaalde waarschijnlijkheid (betrouwbaarheid) te interpreteren.

Betrouwbaarheid is belangrijk omdat het de mogelijkheid geeft om aan de hand van de resultaten van een deel van de populatie, met een bepaalde zekerheid, uitspraken te kunnen doen over de gehele populatie. Afhankelijk van het aantal respondenten en het gevonden antwoord in het onderzoek, kunnen aan de hand van onderstaande formule de marges bepaald worden die betrekking hebben op de totale populatie:

$$1,96 \cdot \sqrt{\frac{p \cdot (1-p)}{n}}$$

Indien er generalisaties worden gedaan met behulp van deze formule zullen de uitspraken gedaan worden met een betrouwbaarheid van 95%.

De maximale nauwkeurigheidsmarge van 1053 respondenten bedraagt 3% bij een betrouwbaarheid van 95%.

Bij een groter aantal respondenten verandert de betrouwbaarheid niet, maar worden de marges kleiner zodat met een hogere nauwkeurigheid uitspraken kunnen worden gedaan.

Voorbeeld:

31. Bent u bereid zelf maatregelen te nemen tegen klimaatveranderingen en de bijkomende negatieve effecten?	absoluut	relatief
ja (door naar vraag 33)	709	67%
nee	77	7%
weet ik niet / geen mening	267	25%
totaal	1053	100%

In het voorbeeld geeft 67% van de respondenten aan dat zij bereid zijn zelf maatregelen te nemen tegen klimaatveranderingen en de bijkomende negatieve effecten. De marge voor de gehele populatie Nederlanders van 18 jaar en ouder, is in dit geval:

$$1,96 \cdot \sqrt{\frac{0,67 \cdot (1-0,67)}{1053}} = 2,8 \%$$

In dit geval kan met 95% zekerheid geconcludeerd worden dat het aantal mensen dat bereid is zelf maatregelen te nemen tegen klimaatverandering en de bijkomen de negatieve effecten, zal liggen tussen 64,2% en 69,8% (67% +/- 2,8%).

2 Samenvatting

Het klimaat, het milieu en de samenleving veranderen. Vast gewaande waarden en omstandigheden zijn steeds minder zeker. Met de toenemende onzekerheid groeit ook het bewustzijn dat duurzamer gedrag noodzakelijk is. En daarmee ontstaan tal van vragen, bij consumenten en burgers, bij overheden en bij organisaties en bedrijven over de beleving van duurzaamheid, hoe duurzamer gedrag dan kan worden gestimuleerd en wat mogelijke belemmeringen zijn om tot duurzamer gedrag te komen.

Stichting iNSnet heeft daarom het initiatief genomen voor onderzoek naar de beleving en het gedrag rond duurzaamheid onder inwoners van Nederland. Centraal staat daarin de vraag:

Wat zet mensen aan tot duurzaam gedrag, of, wat weerhoudt hen juist?

Het onderzoek richt zich op kennis, houding en vooral gedrag in relatie tot de onderdelen van duurzame ontwikkeling en hun onderlinge samenhang. Kortom: wat weten we over duurzaamheid, welke invloed heeft deze kennis op onze standpunten en wat welke invloed heeft dat op het gedrag.

Op basis van de uitkomsten doet stichting iNSnet aanbevelingen voor beleids- en strategieaanpassingen die organisaties helpen om hun op duurzaamheid gerichte doelen effectiever te realiseren.

Resultaten:

Indien er significante afwijkingen zijn van de gemiddelde uitkomsten, waar het gaat om geslacht, leeftijd, opleiding of politieke voorkeur zijn de afwijkingspercentages weergegeven in de tabelletjes bij de vraag.

Tweederde van de respondenten kent het begrip duurzame ontwikkeling. Het begrip duurzame ontwikkeling wordt het meest geassocieerd met schone energie (83%) en met het milieu (71%).

Geslacht	Leeftijd	Opleiding	Politiek
M +9%	50+ +6%	Hoog +12%	Weet niet +16%

Het begrip duurzame ontwikkeling wordt het meest geassocieerd met schone energie (83%) en met het milieu (71%).

De aandacht die geschonken wordt aan duurzaamheid vindt men niet overdreven (68%). Ook wordt duurzame ontwikkeling niet gezien als tijdelijke ontwikkeling of een modieus begrip (89%).

Als mensen hun verantwoordelijkheid nemen moet dat worden beloond (66%)

Om schone producten te krijgen is men bereid meer te betalen (56%)

Geslacht	Leeftijd	Opleiding	Politiek
M +3%		Hoog +13%	Links +5%

31% is bereid meer belasting te betalen ter verbetering van milieu.

Informatie over duurzaamheid afkomstig van universiteiten en andere wetenschappelijke instituten en wordt als meest geloofwaardig beschouwd (79%). Overheid (59%) en milieuorganisaties (57%) scoren ongeveer gelijk.

Een 80% van de respondenten geeft aan dat er extra maatregelen genomen moeten worden tegen de uitstoot van broeikasgassen. De belangrijkste maatregel is het belonen van duurzaam energiegebruik. De minst belangrijke maatregel is het geven van voorrang aan kernenergie.

De houding van ca 40% van de respondenten wordt niet beïnvloed door acties van milieuorganisaties of door acties van de overheid.

Tweederde zegt bereid te zijn zelf maatregelen te nemen tegen klimaatverandering. Van de respondenten die niet bereid zijn zelf maatregelen te nemen, zegt eenderde het belang niet te zien of niet geïnteresseerd te zijn. Een kwart geeft aan niet te weten hoe maatregelen genomen kunnen worden.

94% geeft aan een bijdrage te willen leveren aan het oplossen van het klimaatprobleem door te kiezen voor duurzame producten. 69% verbindt daaraan wel voorwaarden: die producten moeten of even duur zijn of even goed als reguliere, of duidelijk herkenbaar zijn.

Beloning voor goed gedrag zou volgens de helft van de respondenten een goede reden zijn om het gedrag aan te passen zodat veranderingen in het klimaat beperkt kunnen worden.

Een kwart van de respondenten geeft aan altijd of vaak duurzame producten te kopen, 53% doet dat soms. Het grootste deel koopt zowel food als non-food producten. Een vijfde geeft aan zelden of nooit duurzame producten te kopen.

Imago speelt bij het kopen van duurzame producten geen rol. Men let vooral op de prijs

Geslacht	Leeftijd	Opleiding	Politiek
V +4%		Laag +10%	Weet niet +4%

en de voordelen voor de eigen gezondheid. (59%, 50+ +6%)

85% zou duurzame producten kopen als deze even goed of beter en even duur zijn als gangbare producten. Nederlanders zijn vooral bereid meer te betalen als producten beter voor hun gezondheid zijn (72%) en als duidelijk is waarom ze zo duurzaam zijn (74%).

Redenen om geen duurzame producten te kopen zijn de hoge prijs

Geslacht	Leeftijd	Opleiding	Politiek
V +6%			

of dat deze niet als zodanig herkenbaar in de winkels liggen.

In het huidige gedrag kiest men bewust voor het scheiden van afval (84%) en het besparen van energie in huis (77%). Het minst kiest de respondent voor groen sparen / beleggen (7%)

Tweederde van de Nederlanders wordt gestimuleerd om duurzamer gedrag te vertonen als dit maatschappelijk voordeel oplevert (86%)

Geslacht	Leeftijd	Opleiding	Politiek
M +6%	50+ +6% 18/34 -7%	Hoog +4% Laag -5%	

of als de eigen gezondheid daardoor verbetert (79%). De voorkeur gaat uit naar minder energie of groene stroom gebruiken.

Als belangrijkste hindernissen voor Nederlanders om in de toekomst duurzamer gedrag te gaan vertonen worden het ontbreken van kennis / informatie (55%), geld en mogelijkheden om het gedrag te vertonen (47%) genoemd.

Nederlanders maken zich de meeste zorgen om veiligheid in de wereld, armoede en kwaliteit van de gezondheidszorg.

Het belangrijkste onderwerp is het oplossen van armoede in eigen land. Het minst belangrijk is het verbieden van genetisch gemodificeerde voeding.

Nadere analyse

Het algemene beeld van de duurzame consument, dat uit het onderzoek naar voren komt, sluit vrij goed aan bij het bekende profiel van de Cultural Creative. Daarbij tekent zich een tendens af dat de duurzaam betrokken medemens wat ouder is en hoger opgeleid. Vrouwen zijn wat meer materialistisch en prijsgericht, mannen vinden hun motivatie meer in het verwerven van maatschappelijk voordeel.

Er is een positieve correlatie tussen bekendheid met het fenomeen duurzame ontwikkeling en kennis van en een meer dan gemiddelde bereidheid tot duurzaam gedrag.

Associaties met duurzaamheid zijn vooral ecologisch van aard. Het principe van de Triple Bottom Line (People, Planet, Profit) is kennelijk nog niet geland bij een meerderheid van de bevolking. Dat sociale aspecten wel degelijk binnen het aandachtsveld van de duurzaam georiënteerde medemens vallen blijkt uit de grote consensus over de noodzaak om armoede de wereld uit te helpen. Marketingmensen en beleidsmakers doen er goed aan zich te beraden of duurzaamheid als term wel een geschikte noemer is, of dat het de voorkeur verdient duurzame componenten afzonderlijk in beeld te brengen. Dat roept dan wel de

vraag op hoe de samenhang tussen klimaatverandering, armoede, energie en biodiversiteit, om maar een paar aspecten te noemen, op een begrijpelijke manier kan worden aangegeven.

Politieke oriëntatie speelt slechts een beperkte rol bij de aandacht voor duurzaamheid. Er is een lichte tendens dat links georiënteerde kiezers meer bereidheid tonen om extra te betalen voor duurzame producten, er is echter een sterkere negatieve tendens bij de groep die niet weet of niet wil zeggen wat hij of zij gaat kiezen. Die groep is minder bereid tot duurzaam gedrag in het algemeen en is vaker neutraal ten opzichte van aangeboden standpunten. Niet zozeer de politieke gerichtheid, als wel de algemene maatschappelijke betrokkenheid lijkt de sleutel tot aandacht voor duurzaamheid. En ook die betrokkenheid neemt toe met leeftijd en opleiding.

Koopgedrag

Slechts 20% van de ondervraagden geeft aan zelden of nooit duurzame producten te kopen.

Naast de groep die aangeeft dat altijd of vaak te doen (26%) blijft een grote groep van 53% van de consumenten over, bij wie er kennelijk wel bereidheid aanwezig is om duurzame producten te kopen, maar voor wie dusdanige drempels aanwezig zijn waardoor het er meestal niet van komt.

De grootste drempel is volgens dit onderzoek een gebrek aan informatie: 74% is zelfs bereid meer te betalen voor duurzame producten als maar duidelijk zou zijn waarom deze duurzaam zijn. Ook de meeste andere motieven om meer te betalen voor duurzame producten zijn (deels) te herleiden tot informatie / communicatie: beter voor de gezondheid, eco-label, beter voor milieu / klimaat, beter voor de derde wereld of niet afkomstig van uitbuiting. Beperkte verkrijgbaarheid blijkt een groot praktisch bezwaar te zijn.

Ook in negatieve zin komt een vergelijkbaar beeld naar voren: de belangrijkste reden om geen duurzame producten te kopen is weliswaar de prijs (65%), maar direct gevolgd door slechte verkrijgbaarheid en herkenbaarheid. Imago, uiterlijk en / of smaak spelen slechts een ondergeschikte rol. Vergeleken met de voorwaardelijke bereidheid om meer te betalen voor duurzame producten lijkt de prijs als weerstand relatief en slechts voor 39% een hard argument. Dat betekent dat bijna twee derde van de consumenten met de juiste argumenten overgehaald zou kunnen worden om meer te betalen voor duurzame(re) producten. Het succes van bij voorbeeld Eko Plaza, dat een volledig biologisch assortiment binnen een gangbare supermarkt formule aanbiedt, ondersteunt deze veronderstelling.

Maatschappelijk gedrag en draagvlak voor beleid

Als het de overheid menens is om Nederlanders tot duurzamer gedrag aan te zetten, slaat ze volgens de uitkomsten van de Duurzaamheid Monitor met het gevoerde beleid de plank fors mis voor het verkrijgen van het benodigde draagvlak. Nederlanders achten het primair een taak van de overheid om voorwaarden voor duurzaamheid te scheppen. Ze willen beloond worden voor goed gedrag. Ze willen overtuigd worden van de noodzaak en het resultaat. En men vindt de aandacht besteed aan duurzaamheid allerm minst overdreven. De overheid geldt daarbij nog steeds als een van de meest betrouwbare bronnen voor informatie over duurzaamheid, direct na universiteiten en wetenschappelijke instellingen.

Kortom, als daartoe de randvoorwaarden worden geschapen zijn mensen zeker bereid hun verantwoordelijkheid te nemen. Die randvoorwaarden kunnen echter vooral door de overheid worden geschapen. Zonder deze blijft eigen verantwoordelijkheid van burgers slechts een lege kreet.

Deze tendens wordt ondersteund door de uitkomsten op vragen naar de grootste zorg en de belangrijkste thema's. Veiligheid, armoede, mensenrechten, natuur- en klimaatbescherming

zijn bij uitstek overheidsthema's die het algemeen maatschappelijk belang raken. Thema's die meer direct raken aan het individuele welzijn, zoals economie en werkgelegenheid, blijven daarbij relatief achter en worden kennelijk als minder dringend ervaren. Ook deze tendens wordt bevestigd door de individuele vragen gericht op motivatie voor duurzamer gedrag: persoonlijk voordeel als argument scoort slechts een vijfde plaats van de negen aangeboden argumenten.

Als belangrijkste drempels voor het vertonen van duurzaam gedrag noemt men vooral onwetendheid en onkundigheid, gevolgd door onmacht (door geld en mogelijkheden).

Tevens valt op dat (voorbeeld) gedrag van anderen op zichzelf geen aanleiding vormt om zich duurzamer te gedragen. Die uitkomst wijkt daarmee af van wat vaak wordt aangenomen.

Aanbevelingen

Het meest in het oog springt de verwachting bij consument en burger dat duurzame producten aangeboden worden zoals alle andere producten en diensten: met een heldere communicatie en een goede verkrijgbaarheid. Onbekend maakt ook hier onbemind en onverkrijgbaarheid is de dood in de kassa. Voor maatregelen en mogelijkheden geldt het zelfde.

Nog te veel heerst de kennelijke opvatting dat duurzaamheid iets exotisch is dat zich kan onttrekken aan de wetten van de communicatie en de markt. Daarbij is duurzaamheid in absolute zin geen thema: duurzaamheid dient te worden opgedeeld in kenmerken en relaties, waarvan de voordelen op een heldere manier kunnen worden gecommuniceerd in termen waarvan mensen aangeven dat ze er door worden geraakt. Zo kunnen relaties worden gelegd tussen milieu / klimaat en veiligheid, uitbuiting en armoede, biologische herkomst en gezondheid, milieu en gezondheid et cetera.

De koppeling op productniveau kan worden gelegd en gecommuniceerd door de fabrikant, de onderlinge verbondenheid van de thema's, hun maatschappelijke relevantie en het resultaat van de gezamenlijke inspanningen kan duidelijk worden gemaakt door overheid en betrokken NGO's.

Het stimuleren van maatschappelijke partijen tot actie, van burgers, bedrijven tot organisaties (overheidsinstellingen inclusief) blijft een belangrijke taak van overheden op elk niveau. De resultaten van dit onderzoek geven de richting aan voor een succesvolle aanpak. En voor de betrokken NGO's geldt dat zij bij gebrek aan actie hun luizen dienen te vestigen in de pelzen der onwilligen van de natie.

1. Bent u bekend met het begrip "duurzame ontwikkeling"?	absoluut	relatief
ja	708	67%
nee (door met inleiding na vraag 2)	345	33%
totaal	1053	100%

Bent u bekend met het begrip "duurzame ontwikkeling"?

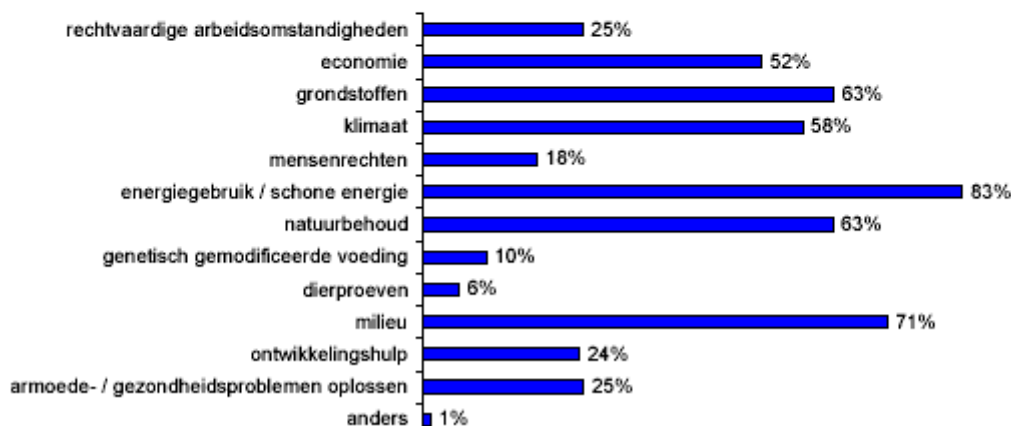

■ ja
■ nee

2. Kunt u aangeven waar volgens u het begrip "duurzame ontwikkeling" betrekking op heeft? (meerdere antwoorden mogelijk)	absoluut (n=708)	relatief (n=708)
rechtvaardige arbeidsomstandigheden	174	25%
economie	368	52%
grondstoffen	446	63%
klimaat	412	58%
mensenrechten	124	18%
energiegebruik / schone energie	586	83%
natuurbehoud	445	63%
genetisch gemodificeerde voeding	69	10%
dierproeven	39	6%
milieu	504	71%
ontwikkelingshulp	170	24%
armoede- / gezondheidsproblemen oplossen	175	25%
anders, namelijk:*	8	1%

* zie bijlage 1

Kunt u aangeven waar volgens u het begrip "duurzame ontwikkeling" betrekking op heeft?
(meerdere antwoorden mogelijk)

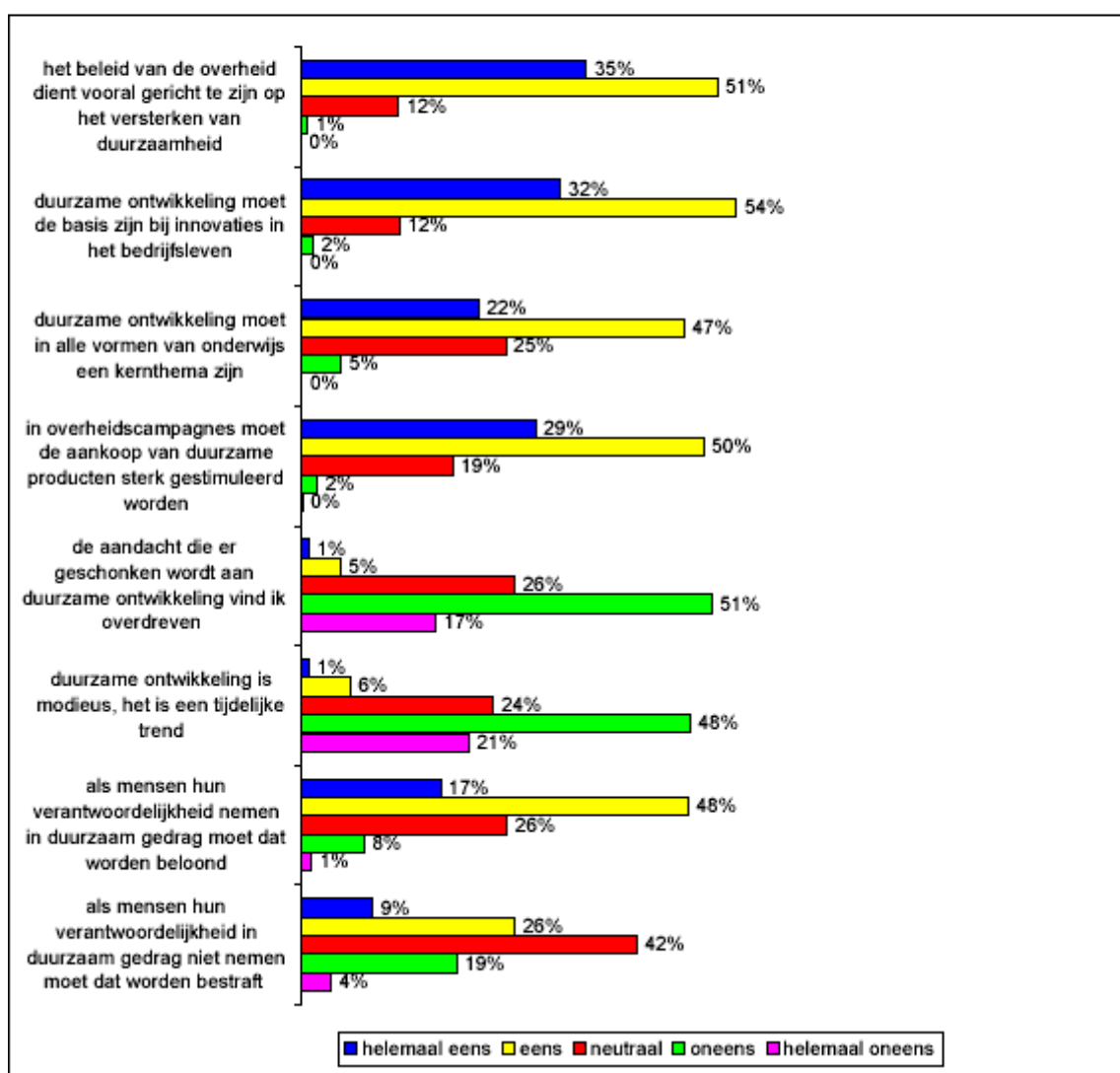

Met duurzame ontwikkeling, ook wel duurzaamheid genoemd, bedoelen we een manier van leven die het milieu niet aantast en de voorraad grondstoffen niet uitput, zodat generaties die na ons komen een vrije keuze houden hoe ze hun leven inrichten en daarin niet beperkt worden als gevolg van de door ons toegebrachte schade.

3. Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met onderstaande stellingen?*

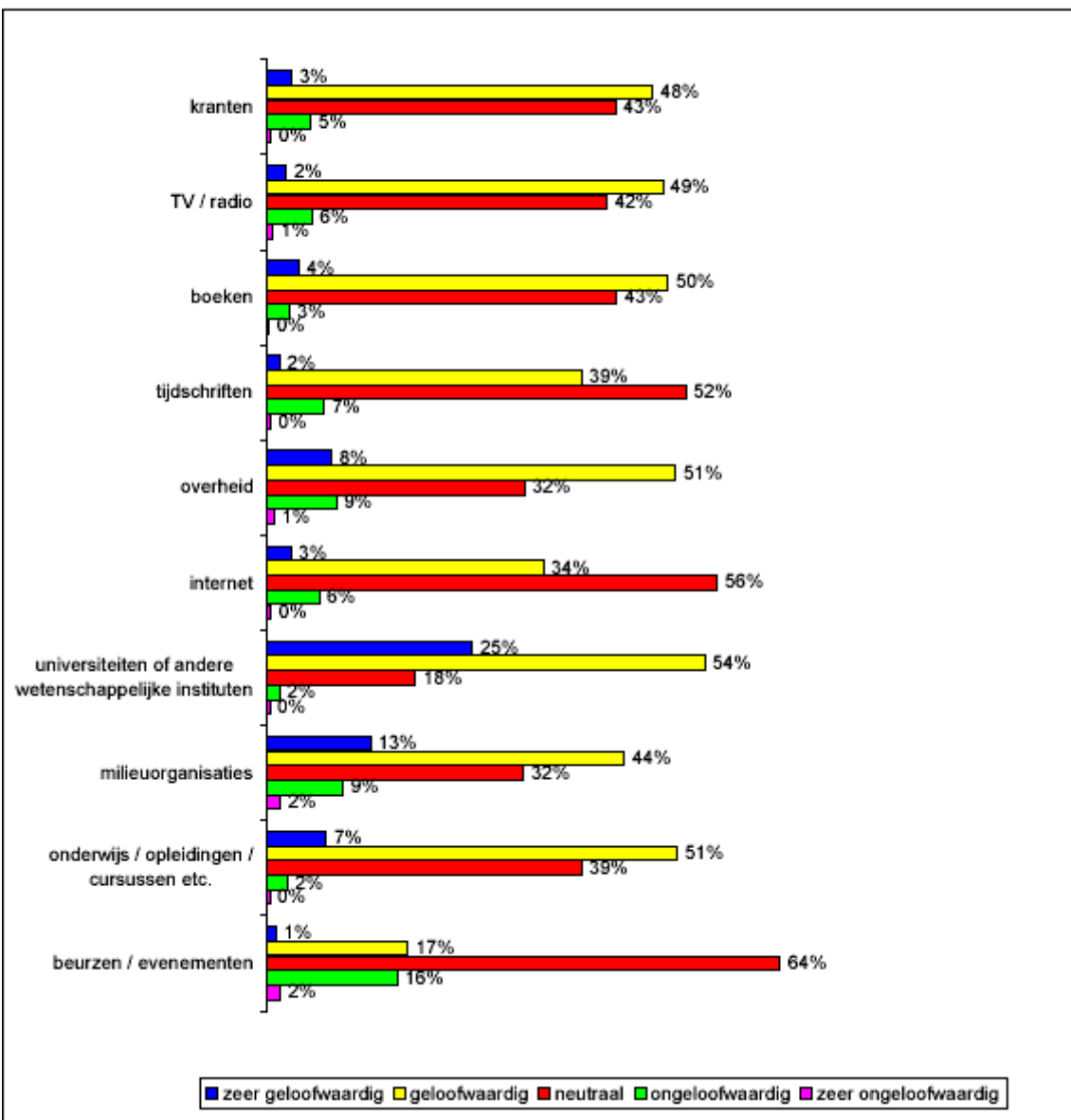
*zie bijlage 2 voor frequenties

4. Kunt u aangeven hoe geloofwaardig u de informatie over duurzaamheid uit de verschillende bronnen vindt?*

*zie bijlage 3 voor frequenties

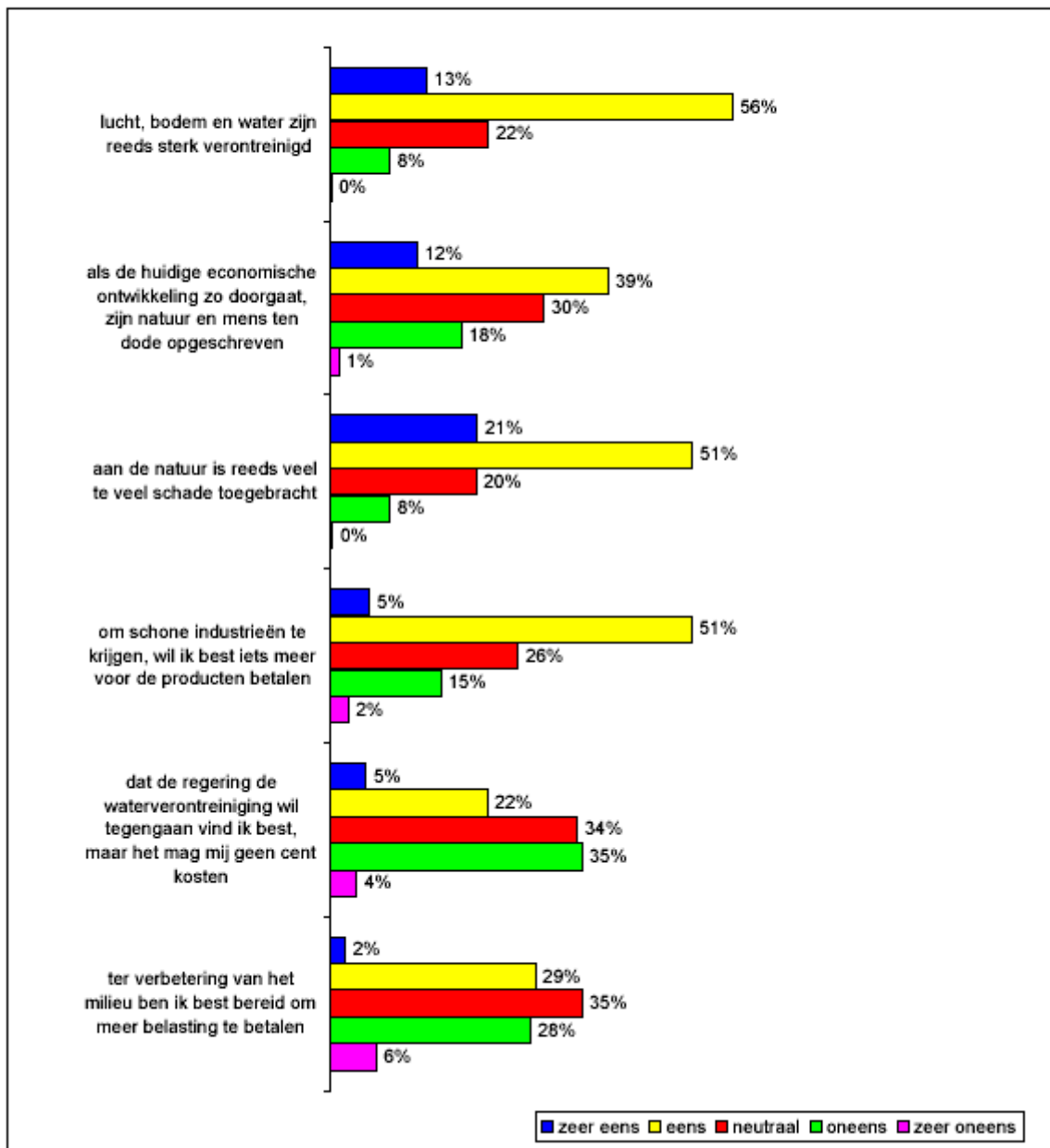

N.B. In geval van afronding kan het voorkomen dat de som van de aantallen afwijkt van het totaal.

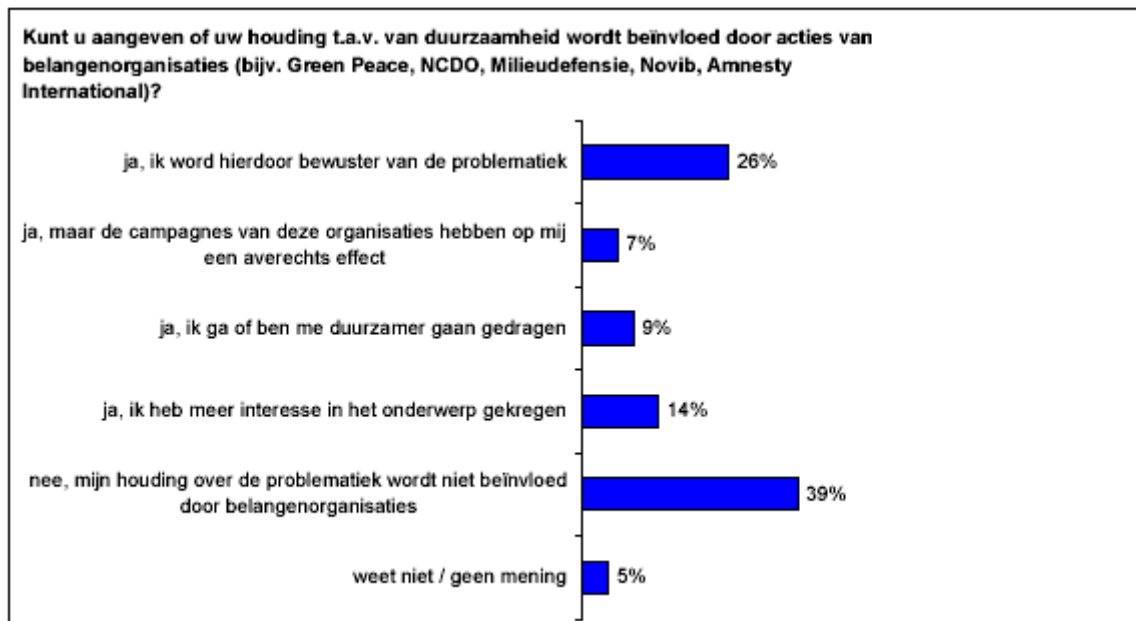
5. Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met onderstaande stellingen?*

*zie bijlage 4 voor frequenties

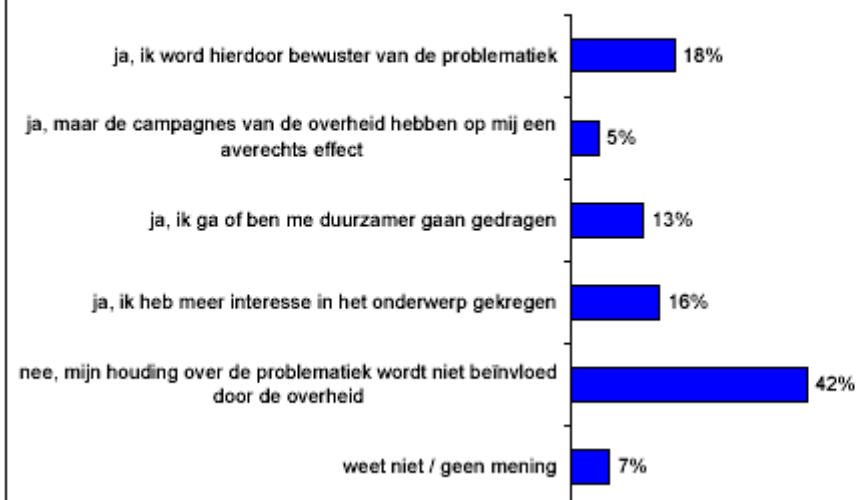
6. Kunt u aangeven of uw houding t.a.v. van duurzaamheid wordt beïnvloed door acties van belangenorganisaties (bijv. Green Peace, NCDO, Milieudefensie, Novib, Amnesty International)? (slechts één antwoord mogelijk)	absoluut	relatief
ja, ik word hierdoor bewuster van de problematiek	279	26%
ja, maar de campagnes van deze organisaties hebben op mij een averechts effect	69	7%
ja, ik ga of ben me duurzamer gaan gedragen	99	9%
ja, ik heb meer interesse in het onderwerp gekregen	146	14%
nee, mijn houding over de problematiek wordt niet beïnvloed door belangenorganisaties	409	39%
weet niet / geen mening	51	5%
totaal	1053	100%

7. Kunt u aangeven of uw houding t.a.v. van duurzaamheid wordt beïnvloed door acties van de overheid (lokale, regionale en nationale overheid)? (slecht één antwoord mogelijk)	absoluut	relatief
ja, ik word hierdoor bewuster van de problematiek	192	18%
ja, maar de campagnes van de overheid hebben op mij een averechts effect	50	5%
ja, ik ga of ben me duurzamer gaan gedragen	135	13%
ja, ik heb meer interesse in het onderwerp gekregen	165	16%
nee, mijn houding over de problematiek wordt niet beïnvloed door de overheid	440	42%
weet niet / geen mening	71	7%
totaal	1053	100%

Kunt u aangeven of uw houding t.a.v. van duurzaamheid wordt beïnvloed door acties van de overheid (lokale, regionale en nationale overheid)?

8. Indien u nog opmerkingen of suggesties heeft, kunt u hiervoor onderstaande ruimte gebruiken*

*zie bijlage 5

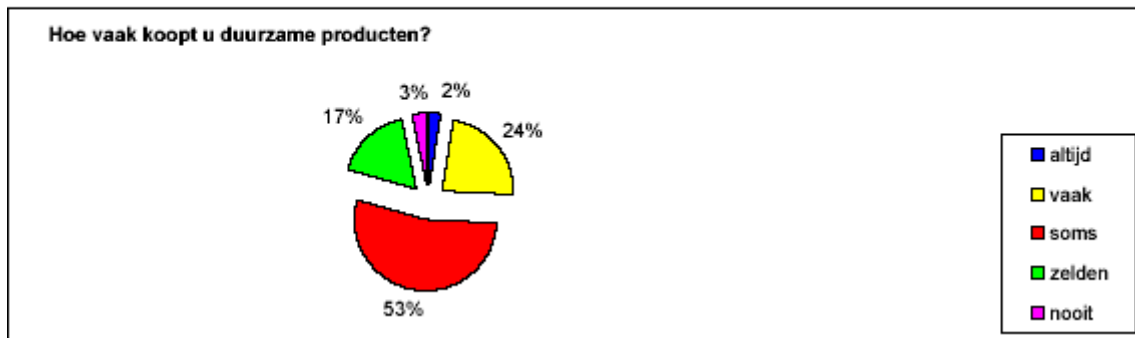

Resultaten Gedrag en achtergrond

N.B. In geval van afronding kan het voorkomen dat de som van de aantallen afwijkt van het totaal.

Sommige producten zijn minder belastend voor het milieu of het klimaat dan andere. Die producten variëren van voeding tot schoonmaak- en onderhoudsmiddelen en van apparaten tot energie. Ook gedrag van mensen kan leiden tot minder milieu- of klimaatbelasting. Sommige producten leveren juist een positieve bijdrage, zoals groene spaar- en beleggingsrekeningen. Die producten en dergelijk gedrag noemen we duurzaam.

9. Hoe vaak koopt u duurzame producten?	absoluut	relatief
altijd	25	2%
vaak	248	24%
soms	563	53%
zelden (door naar vraag 14)	183	17%
nooit (door naar vraag 14)	34	3%
totaal	1053	100%

N.B. De vragen 10 tot en met 13 zijn niet ingevuld door respondenten die zelden of nooit duurzame producten kopen.

10. Welk soort duurzame producten komen voor u in aanmerking om te kopen?	absoluut	relatief
non-food producten (alle niet-eetbare producten, van waspoeder en apparaten tot auto's en energie)	189	23%
food producten (alle eetbare producten)	67	8%
beide	580	69%
totaal	836	100%

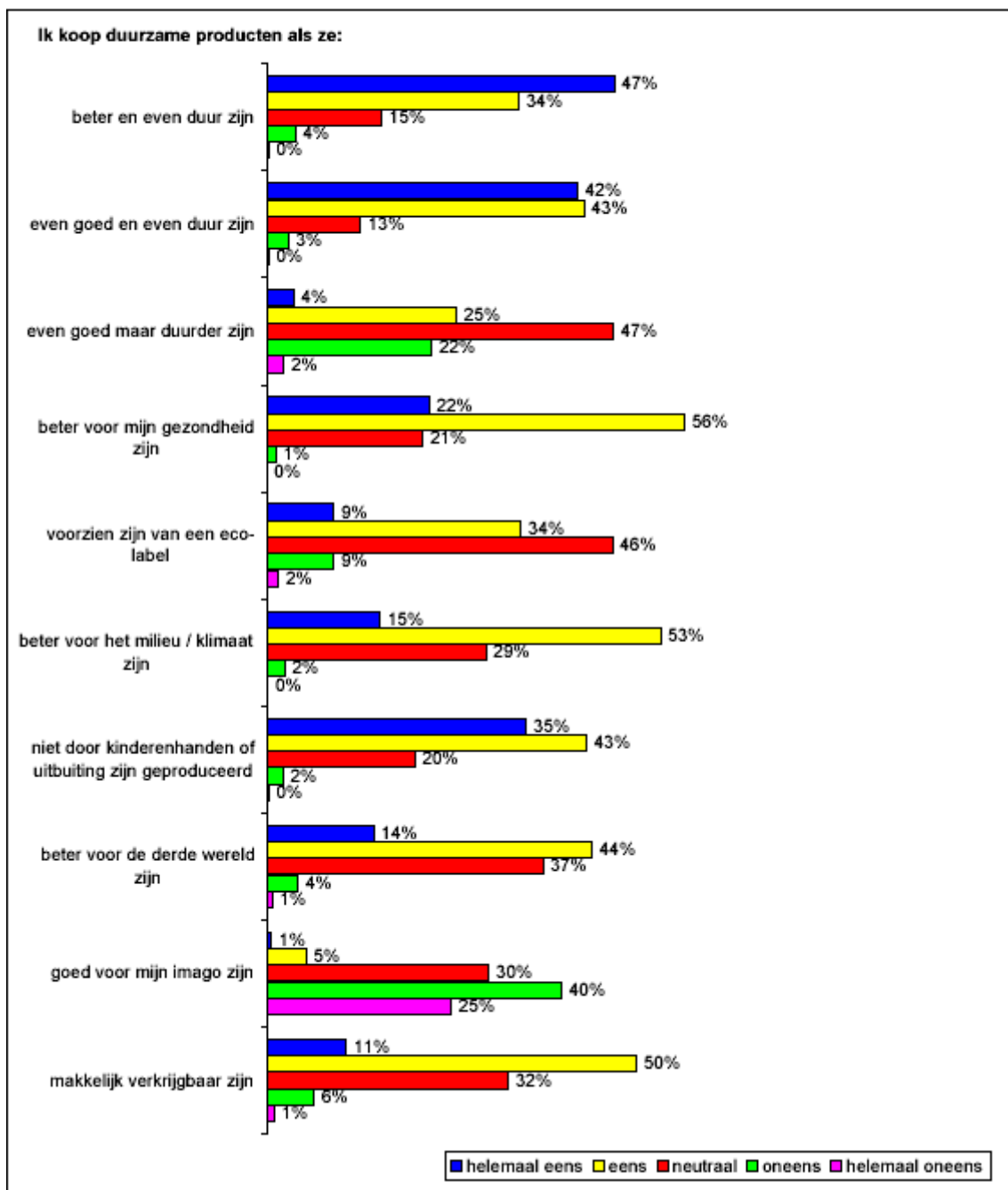
11. Als ik (duurzame) producten koop, let ik vooral op: (meerdere antwoorden mogelijk, afhankelijk van de producten waar u aan denkt)	absoluut (n=836)	relatief (n=836)
mijn gezondheid	495	59%
de manier van produceren (mens-, milieu- of diervriendelijk)	423	51%
de verpakking	200	24%
het energieverbruik	476	57%
de gebruikte materialen	254	30%
de levensduur / de hergebruikmogelijkheden	482	58%
de prijs	592	71%
het type winkel	57	7%
het land van herkomst	138	17%
de productinformatie	248	30%
een eco-label	241	29%

12. Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met de volgende stellingen als u duurzame producten vergelijkt met gewone producten?*

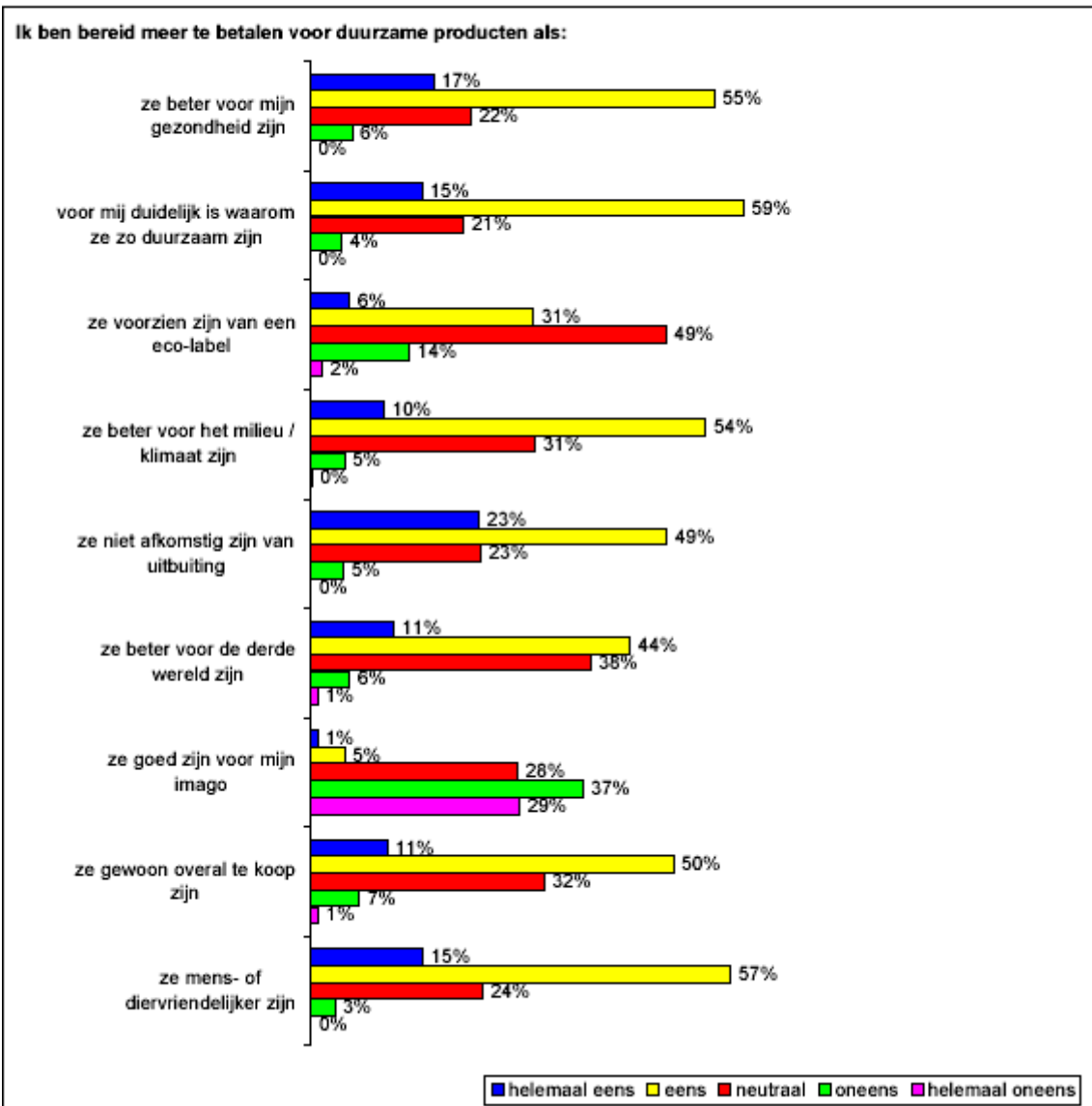
*zie bijlage 6 voor frequenties

13. Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met de volgende stellingen?*

*zie bijlage 7 voor frequenties

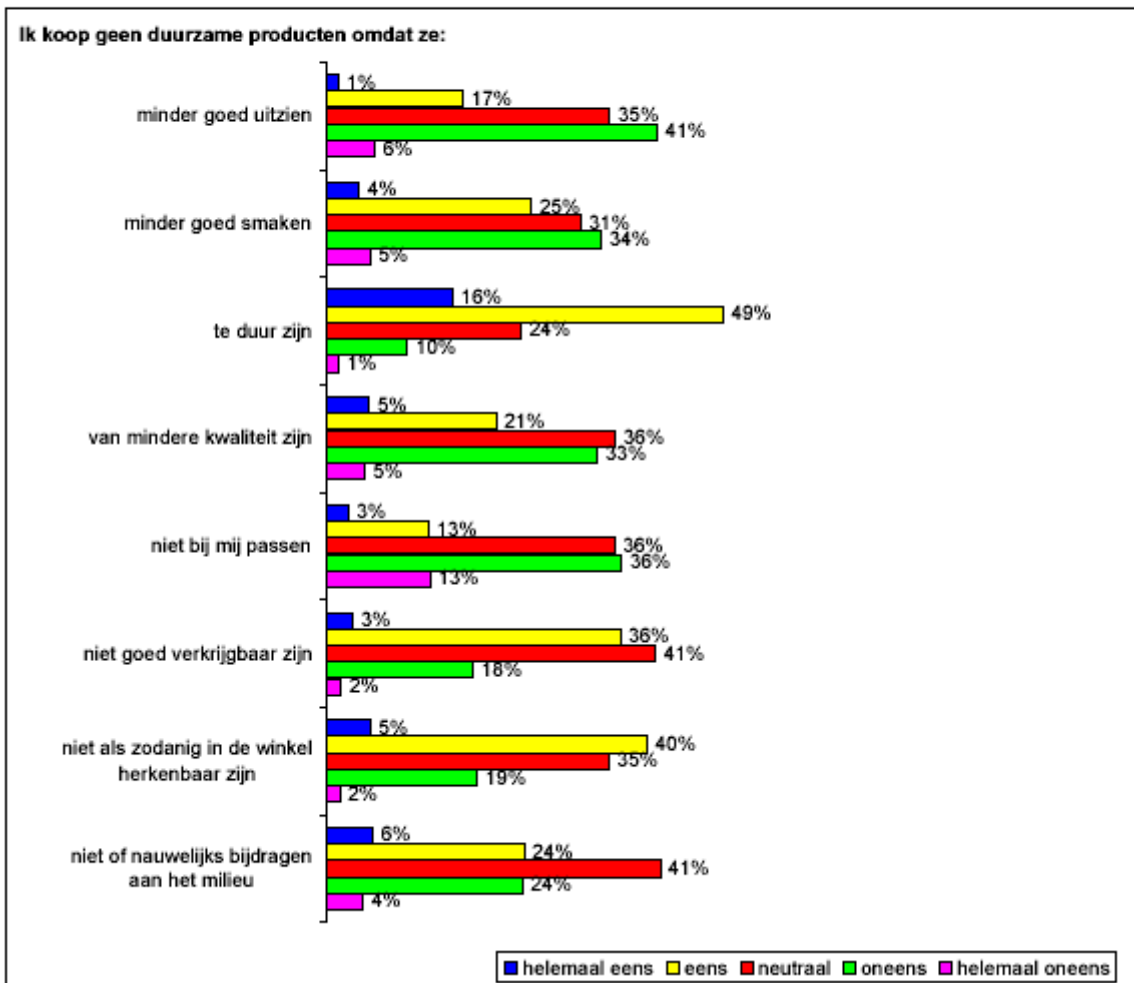

NB Vraag 14 is niet ingevuld door mensen die bij vraag 9 "altijd" hebben ingevuld

14. Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met de volgende stellingen als u duurzame producten vergelijkt met gewone producten?*

*zie bijlage 8 voor frequenties

15. Wat zou voor u een stimulans zijn om "duurzamer gedrag" te vertonen? (meerdere antwoorden mogelijk)	absoluut (n=1053)	relatief (n=1053)
als het persoonlijk voordeel oplevert	571	54%
als het aantoonbaar maatschappelijk voordeel oplevert	721	68%
als iedereen het doet	155	15%
als ik daarvoor bij anderen meer respect afdwing / verbetering van mijn imago	27	3%
als mijn kennissen en vrienden dat ook doen	36	3%
als ik betere informatie krijg hoe ik dat kan doen	488	46%
als het mij niet te veel moeite / tijd kost	469	45%
als mijn gezondheid daardoor verbetert	660	63%
als ik op enigerlei wijze daartoe gedwongen word	145	14%

16. Kunt u aangeven welke van onderstaande opties uw voorkeur heeft als u duurzamer gedrag gaat vertonen? (slechts één antwoord mogelijk)	absoluut	relatief
met openbaar vervoer reizen	109	10%
minder vaak / minder ver reizen	32	3%
duurzame producten kopen	205	19%
minder energie gebruiken of groene stroom gebruiken	348	33%
biologische voedingsmiddelen kopen	114	11%
minder kopen / consuminderen	162	15%
actief / financieel steunen van (milieu)organisaties	35	3%
groen sparen / beleggen	48	5%
totaal	1053	100%

17. Welke hindernissen zou u kunnen ondervinden als u in de toekomst duurzamer gedrag gaat vertonen? (meerdere antwoorden mogelijk)	absoluut (n=1053)	relatief (n=1053)
ik beschik niet over voldoende vaardigheden / ik weet niet hoe ik dat moet doen	148	14%
ik word door mijn directe omgeving (familie, vrienden, kennissen) ontmoedigd om dat gedrag te vertonen	38	4%
ik heb te weinig kennis erover / ik weet er te weinig van	428	41%
ik heb onvoldoende geld en / of mogelijkheden om het gedrag te vertonen	497	47%
mijn werk / mijn positie in de organisatie staat niet toe dat ik dit gedrag vertoon	30	3%
mijn lichamelijke conditie stelt te veel beperkingen	154	15%
het kost me te veel moeite	183	17%
anders, namelijk:*	78	7%

*zie bijlage 9

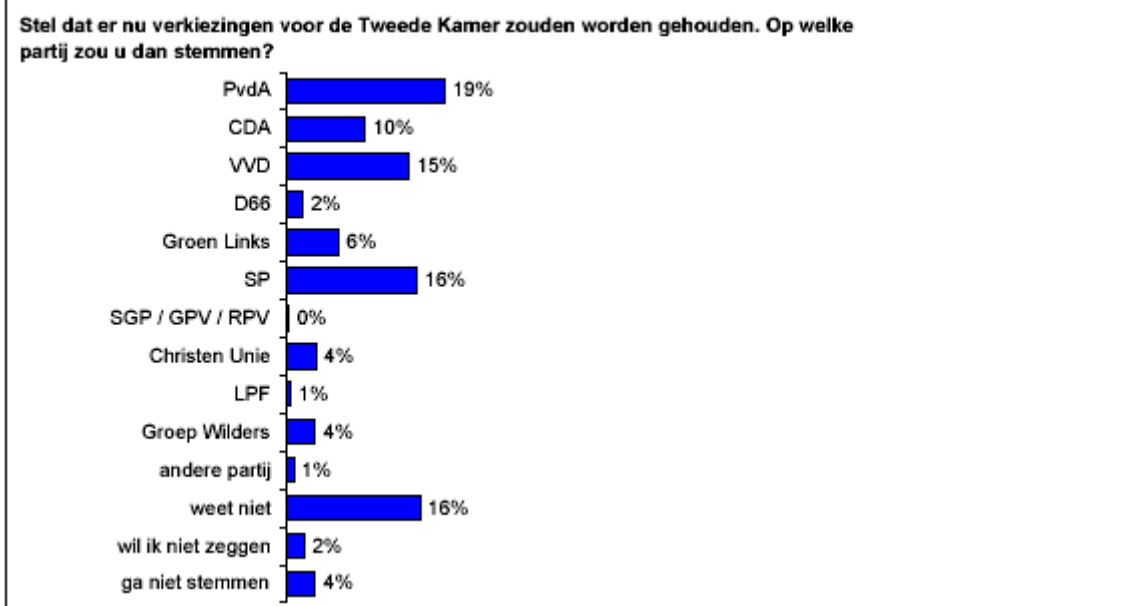

Achtergrondinformatie

18. Stel dat er nu verkiezingen voor de Tweede Kamer zouden worden gehouden. Op welke partij zou u dan stemmen?	absoluut	relatief
PvdA	204	19%
CDA	102	10%
VVD	158	15%
D66	22	2%
Groen Links	68	6%
SP	168	16%
SGP / GPV / RPV	4	0%
Christen Unie	39	4%
LPF	6	1%
Groep Wilders	38	4%
andere partij, namelijk:*	10	1%
weet niet	172	16%
wil ik niet zeggen	24	2%
ga niet stemmen	38	4%
totaal	1053	100%

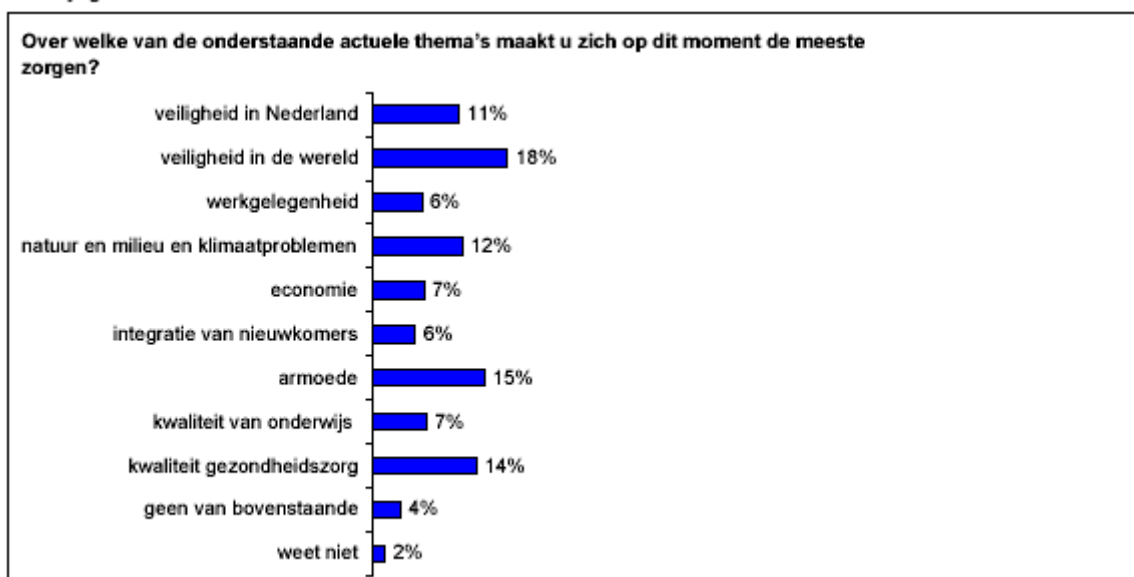
*zie bijlage 10

19. Over welke van de onderstaande actuele thema's maakt u zich op dit moment de meeste zorgen? (slechts één antwoord mogelijk)	absoluut	relatief
veiligheid in Nederland	119	11%
veiligheid in de wereld	186	18%
werkgelegenheid	68	6%
natuur en milieu en klimaatproblemen	124	12%
economie	71	7%
integratie van nieuwkomers	59	6%
armoede	154	15%
kwaliteit van onderwijs	74	7%
kwaliteit gezondheidszorg	143	14%
geen van bovenstaande, maar wel over:*	38	4%
weet niet	17	2%
totaal	1053	100%

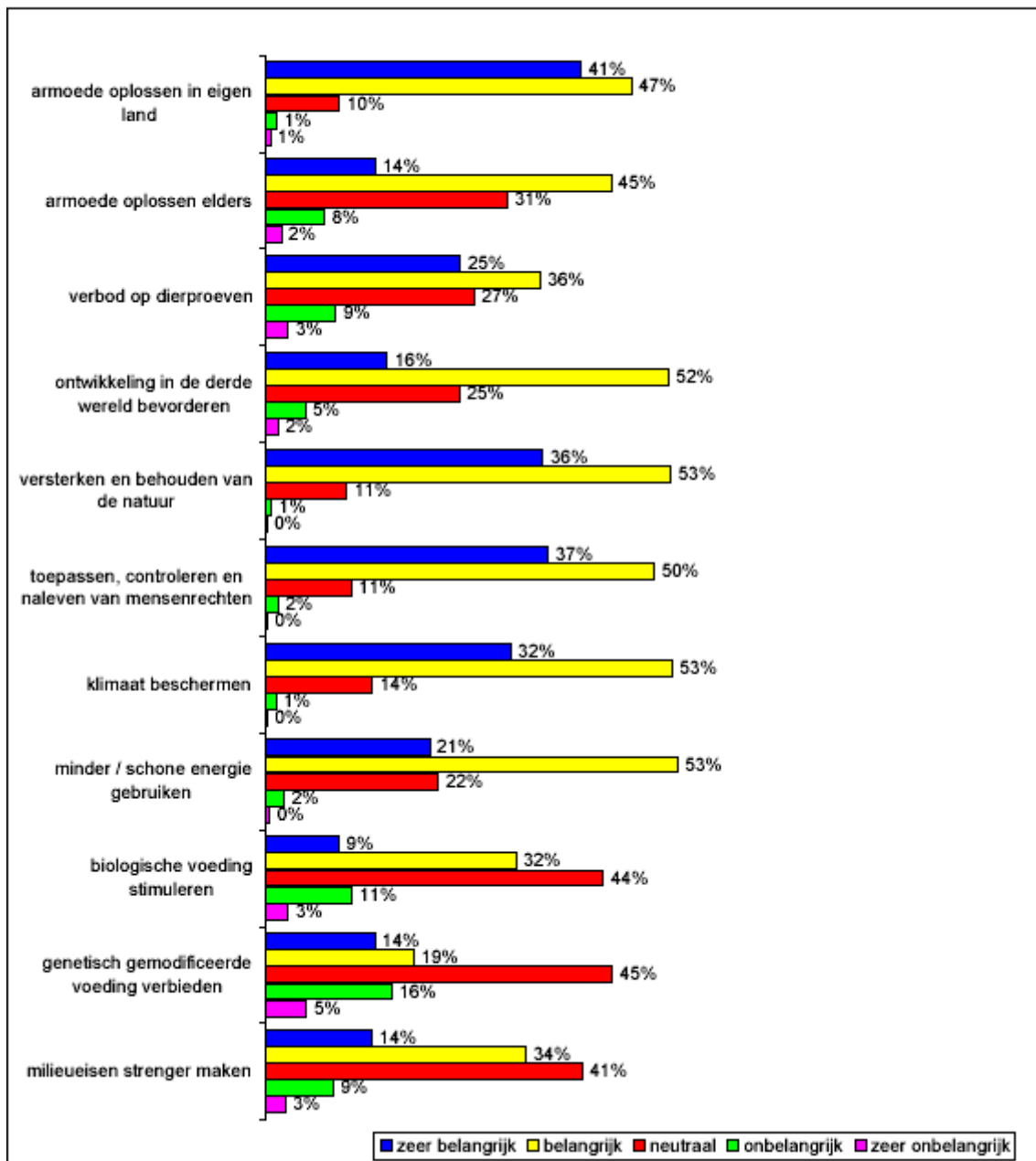
*zie bijlage 11

20. Hoe belangrijk vindt u de volgende onderwerpen?*

*zie bijlage 12 voor frequenties

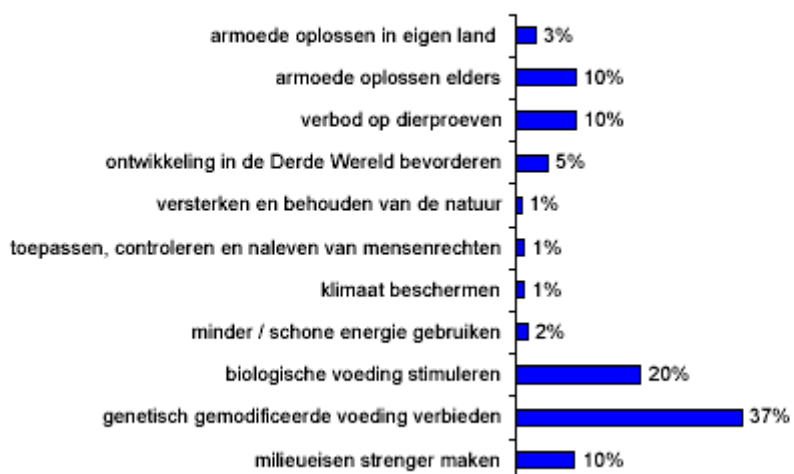
21. Kunt u aangeven welke van de onderwerpen u het <u>meest belangrijk</u> vindt? (slechts één antwoord mogelijk)	absoluut	relatief
armoede oplossen in eigen land	456	43%
armoede oplossen elders	55	5%
verbod op dierproeven	48	5%
ontwikkeling in de Derde Wereld bevorderen	71	7%
versterken en behouden van de natuur	106	10%
toepassen, controleren en naleven van mensenrechten	139	13%
klimaat beschermen	105	10%
minder / schone energie gebruiken	37	4%
biologische voeding stimuleren	12	1%
genetisch gemodificeerde voeding verbieden	10	1%
milieueisen strenger maken	14	1%
totaal	1053	100%

22. Kunt u aangeven welke van de onderwerpen u het <u>minst belangrijk</u> vindt? (slechts één antwoord mogelijk)	absoluut	relatief
armoede oplossen in eigen land	33	3%
armoede oplossen elders	102	10%
verbod op dierproeven	103	10%
ontwikkeling in de Derde Wereld bevorderen	54	5%
versterken en behouden van de natuur	9	1%
toepassen, controleren en naleven van mensenrechten	14	1%
klimaat beschermen	14	1%
minder / schone energie gebruiken	19	2%
biologische voeding stimuleren	215	20%
genetisch gemodificeerde voeding verbieden	389	37%
milieueisen strenger maken	101	10%
totaal	1053	100%

Kunt u aangeven welke van de onderwerpen u het minst belangrijk vindt?

Resultaten Nadere Analyses

Om inzicht te verkrijgen in eventuele verschillen tussen respondenten op basis van geslacht, leeftijd, politieke voorkeur en opleiding zijn nadere analyses uitgevoerd. Ook zijn er extra analyses uitgevoerd voor een aantal specifieke vragen. Alle analyses zijn uitgevoerd door middel van de chi-kwadraat toets of variantieanalyse.

Indien gesproken wordt van significantie, wordt hiermee bedoeld statistische significantie met een betrouwbaarheid van 95%. Dit wil zeggen dat met 95% zekerheid geconcludeerd mag worden dat een verschil daadwerkelijk bestaat en niet op toeval berust.

De met rood weergegeven cijfers geven een positieve significante afwijking ten opzichte van het gemiddelde weer. Met blauw wordt aangegeven dat een percentage significant lager dan gemiddeld is. In geval van een vergelijking van twee groepen mag geconcludeerd worden dat een groepsscore die significant afwijkt van het gemiddelde, tevens significant afwijkt van de andere groepsscore.

Opgemerkt moet worden dat enkele variabelen zijn ingedeeld in een beperkt aantal categorieën (bijv. de categorieën helemaal eens en eens zijn samengenomen, net als de categorieën helemaal oneens en oneens). Dit is noodzakelijk omdat de te vergelijken groepen voldoende respondenten moeten bevatten om betrouwbare statistische analyses mogelijk te maken.

Alleen vragen waarbij het aantal respondenten groot genoeg is per categorie en waar een statistisch significant verschil te zien is, zijn weergegeven.

Geslacht

1. Bent u bekend met het begrip "duurzame ontwikkeling" ?	vrouw	man	gemiddeld
ja	59%	76%	67%
nee	42%	24%	33%
totaal	100%	100%	100%

2. Kunt u aangeven waar volgens u het begrip "duurzame ontwikkeling" betrekking op heeft?	vrouw	man	gemiddeld
milieu	75%	68%	71%

6. Kunt u aangeven hoe geloofwaardig u de informatie over duurzaamheid uit de verschillende bronnen vindt?
--

Beurzen / evenementen	vrouw	man	gemiddeld
(zeer) geloofwaardig	19%	18%	19%
neutraal	67%	61%	64%
(zeer) ongeloofwaardig	14%	21%	18%
totaal	100%	100%	100%

10. Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met de onderstaande stellingen?

Lucht, bodem en water zijn reeds sterk verontreinigd	vrouw	man	gemiddeld
(zeer) eens	75%	64%	70%
neutraal	18%	26%	22%
(zeer) oneens	7%	10%	8%
totaal	100%	100%	100%

van mindere kwaliteit zijn	vrouw	man	gemiddeld
(helemaal) eens	23%	29%	26%
neutraal	35%	36%	36%
(helemaal) oneens	42%	35%	38%
totaal	100%	100%	100%

46. Wat zou voor u een stimulans zijn om "duurzamer gedrag" te vertonen?	vrouw	man	gemiddeld
als het maatschappelijk voordeel oplevert	62%	75%	69%
als mijn gezondheid daardoor verbetert	58%	68%	63%

48. Welke hindernissen zou u kunnen ondervinden als u in de toekomst duurzamer gedrag gaat vertonen?	vrouw	man	gemiddeld
ik heb onvoldoende geld en / of mogelijkheden om het gedrag te vertonen	55%	40%	47%
het kost me te veel moeite	15%	20%	17%

49. Stel dat er nu verkiezingen voor de Tweede Kamer zouden worden gehouden. Op welke partij zou u dan stemmen?	vrouw	man	gemiddeld
links geïntereerd	44%	39%	42%
rechts geïntereerd	26%	44%	35%
overig / wil niet zeggen / weet niet	29%	17%	23%
totaal	100%	100%	100%

51. Hoe belangrijk vindt u de volgende onderwerpen?

armoede oplossen elders	vrouw	man	gemiddeld
(zeer) belangrijk	62%	56%	59%
neutraal	31%	32%	31%
(zeer) onbelangrijk	7%	12%	10%
totaal	100%	100%	100%

verbod op dierproeven	vrouw	man	gemiddeld
(zeer) belangrijk	74%	49%	61%
neutraal	21%	33%	27%
(zeer) onbelangrijk	5%	19%	12%
totaal	100%	100%	100%

ontwikkeling in de Derde Wereld bevorderen	vrouw	man	gemiddeld
(zeer) belangrijk	70%	66%	68%
neutraal	25%	25%	25%
(zeer) onbelangrijk	5%	9%	7%
totaal	100%	100%	100%

biologische voeding stimuleren	vrouw	man	gemiddeld
(zeer)belangrijk	48%	36%	42%
neutraal	43%	45%	44%
(zeer) onbelangrijk	10%	19%	14%
totaal	100%	100%	100%

genetisch gemodificeerde voeding verbieden	vrouw	man	gemiddeld
(zeer) belangrijk	38%	29%	33%
neutraal	47%	43%	45%
(zeer) onbelangrijk	15%	28%	22%
totaal	100%	100%	100%

milieueisen strenger maken	vrouw	man	gemiddeld
(zeer) belangrijk	53%	42%	48%
neutraal	40%	43%	41%
(zeer) onbelangrijk	7%	15%	11%
totaal	100%	100%	100%

Leeftijd

1. Bent u bekend met het begrip "duurzame ontwikkeling" ?	18 - 34 jaar	35 - 49 jaar	50 jaar en ouder	<i>gemiddeld</i>
ja	64%	61%	73%	67%
nee	36%	39%	27%	33%
totaal	100%	100%	100%	100%

2. Kunt u aangeven waar volgens u het begrip "duurzame ontwikkeling" betrekking op heeft?	18 - 34 jaar	35 - 49 jaar	50 jaar en ouder	<i>gemiddeld</i>
grondstoffen	71%	63%	59%	63%
klimaat	72%	57%	53%	58%
natuurbewoud	71%	59%	61%	63%

5. Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met de onderstaande stellingen?

Als mensen hun verantwoordelijkheid niet nemen moet dat bestraft worden	18 - 34 jaar	35 - 49 jaar	50 jaar en ouder	<i>gemiddeld</i>
(helemaal) eens	31%	30%	41%	35%
neutraal	40%	49%	38%	42%
(helemaal) oneens	28%	21%	22%	23%
totaal	100%	100%	100%	100%

6. Kunt u aangeven hoe geloofwaardig u de informatie over duurzaamheid uit de verschillende bronnen vindt?

Beurzen / evenementen	18 - 34 jaar	35 - 49 jaar	50 jaar en ouder	<i>gemiddeld</i>
(zeer) geloofwaardig	23%	21%	15%	19%
neutraal	63%	64%	64%	64%
(zeer) ongeloofwaardig	13%	15%	22%	18%
totaal	100%	100%	100%	100%

19. Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met onderstaande stellingen?

Dat de regering de waterverontreiniging wil tegengaan vind ik best, maar het mag mij geen cent kosten	18 - 34 jaar	35 - 49 jaar	50 jaar en ouder	<i>gemiddeld</i>
(zeer) eens	22%	28%	29%	27%
neutraal	34%	41%	31%	35%
(zeer) oneens	45%	31%	40%	39%
totaal	100%	100%	100%	100%

Ter verbetering van het milieu ben ik best bereid meer belasting te betalen	18 - 34 jaar	35 - 49 jaar	50 jaar en ouder	<i>gemiddeld</i>
(zeer) eens	26%	28%	35%	31%
neutraal	45%	35%	30%	35%
(zeer) oneens	29%	37%	36%	34%
totaal	100%	100%	100%	100%

41. Als ik (duurzame) producten koop, let ik vooral op:	18 - 34 jaar	35 - 49 jaar	50 jaar en ouder	<i>gemiddeld</i>
mijn gezondheid	54%	51%	65%	59%
het energieverbruik	49%	58%	60%	57%
de productinformatie	22%	23%	36%	30%

43. Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met onderstaande stellingen? Ik ben bereid meer te betalen voor duurzame producten als:

ze voorzien zijn van een eco-label	18 - 34 jaar	35 - 49 jaar	50 jaar en ouder	<i>gemiddeld</i>
(helemaal) eens	30%	32%	40%	36%
neutraal	47%	52%	48%	49%
(helemaal) oneens	23%	17%	12%	15%
totaal	100%	100%	100%	100%

44. Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met onderstaande stellingen als u duurzame producten vergelijkt met gewone producten? Ik koop geen duurzame producten omdat ze:

van mindere kwaliteit zijn	18 - 34 jaar	35 - 49 jaar	50 jaar en ouder	<i>gemiddeld</i>
(helemaal) eens	20%	22%	32%	26%
neutraal	36%	39%	34%	36%
(helemaal) oneens	45%	40%	34%	38%
totaal	100%	100%	100%	100%

niet of nauwelijks bijdragen aan het milieu	18 - 34 jaar	35 - 49 jaar	50 jaar en ouder	<i>gemiddeld</i>
(helemaal) eens	23%	24%	38%	30%
neutraal	44%	48%	36%	41%
(helemaal) oneens	34%	28%	26%	29%
totaal	100%	100%	100%	100%

46. Wat zou voor u een stimulans zijn om "duurzamer gedrag" te vertonen?	18 - 34 jaar	35 - 49 jaar	50 jaar en ouder	<i>gemiddeld</i>
als het persoonlijk voordeel oplevert	68%	64%	41%	54%
als het aantoonbaar maatschappelijk voordeel oplevert	62%	63%	75%	69%
als iedereen het doet	20%	16%	11%	15%
als ik betere informatie krijg hoe ik dat kan doen	44%	41%	51%	46%
als het mij niet te veel moeite / tijd kost	60%	47%	35%	45%
als mijn gezondheid daardoor verbetert	49%	60%	72%	63%

48. Welke hindernissen zou u kunnen ondervinden als u in de toekomst duurzamer gedrag gaat vertonen?	18 - 34 jaar	35 - 49 jaar	50 jaar en ouder	<i>gemiddeld</i>
ik heb te weinig kennis erover / ik weet er te weinig van	47%	40%	38%	41%
ik heb onvoldoende geld en / of mogelijkheden om het gedrag te vertonen	59%	50%	39%	47%

49. Stel dat er nu verkiezingen voor de Tweede Kamer zouden worden gehouden. Op welke partij zou u dan stemmen?	18 - 34 jaar	35 - 49 jaar	50 jaar en ouder	<i>gemiddeld</i>
links geïntereerd	38%	42%	44%	42%
rechts geïntereerd	34%	31%	38%	35%
overig / wil niet zeggen / weet niet	28%	28%	18%	23%
totaal	100%	100%	100%	100%

51. Hoe belangrijk vindt u de volgende onderwerpen?

armoede oplossen ergens anders	18 - 34 jaar	35 - 49 jaar	50 jaar en ouder	<i>gemiddeld</i>
(zeer) belangrijk	57%	52%	64%	59%
neutraal	30%	37%	29%	31%
(zeer) onbelangrijk	13%	11%	7%	10%
totaal	100%	100%	100%	100%

verbod op dierproeven	18 - 34 jaar	35 - 49 jaar	50 jaar en ouder	<i>gemiddeld</i>
(zeer) belangrijk	62%	68%	56%	61%
neutraal	25%	23%	31%	27%
(zeer) onbelangrijk	13%	9%	13%	12%
totaal	100%	100%	100%	100%

biologische voeding stimuleren	18 - 34 jaar	35 - 49 jaar	50 jaar en ouder	<i>gemiddeld</i>
(zeer) belangrijk	42%	41%	43%	42%
neutraal	40%	42%	47%	44%
(zeer) onbelangrijk	18%	17%	11%	14%
totaal	100%	100%	100%	100%

genetisch gemodificeerde voeding verbieden	18 - 34 jaar	35 - 49 jaar	50 jaar en ouder	<i>gemiddeld</i>
(zeer) belangrijk	26%	32%	38%	33%
neutraal	45%	48%	43%	45%
(zeer) onbelangrijk	29%	20%	19%	22%
totaal	100%	100%	100%	100%

Politieke voorkeur

1. Bent u bekend met het begrip "duurzame ontwikkeling" ?	links ge- örienteerd	rechts ge- örienteerd	overig / wil niet zeggen / weet niet	<i>gemiddeld</i>
ja	70%	75%	51%	67%
nee	31%	25%	49%	33%
totaal	100%	100%	100%	100%

10. Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met de onderstaande stellingen?

Als de huidige economische ontwikkeling zo doorgaat, zijn natuur en mens ten dode opgeschreven	links ge- örienteerd	rechts ge- örienteerd	overig / wil niet zeggen / weet niet	<i>gemiddeld</i>
(zeer) eens	57%	42%	53%	51%
neutraal	30%	29%	32%	30%
(zeer) oneens	13%	30%	16%	19%
totaal	100%	100%	100%	100%

Om schone industriën te krijgen, wil ik best iets meer voor producten betalen	links ge- örienteerd	rechts ge- örienteerd	overig / wil niet zeggen / weet niet	<i>gemiddeld</i>
(zeer) eens	61%	56%	47%	56%
neutraal	24%	26%	31%	26%
(zeer) oneens	15%	19%	22%	18%
totaal	100%	100%	100%	100%

Dat de regering de waterverontreiniging wil tegengaan vind ik best, maar het mag mij geen cent kosten	links ge- örienteerd	rechts ge- örienteerd	overig / wil niet zeggen / weet niet	<i>gemiddeld</i>
(zeer) eens	26%	26%	31%	27%
neutraal	33%	31%	43%	35%
(zeer) oneens	42%	44%	26%	39%
totaal	100%	100%	100%	100%

Ter verbetering van het milieu ben ik best bereid meer belasting te betalen	links ge- örienteerd	rechts ge- örienteerd	overig / wil niet zeggen / weet niet	<i>gemiddeld</i>
(zeer) eens	37%	30%	19%	31%
neutraal	36%	32%	40%	35%
(zeer) oneens	27%	38%	41%	34%
totaal	100%	100%	100%	100%

41. Als ik (duurzame) producten koop, let ik vooral op:	links ge- örienteerd	rechts ge- örienteerd	overig / wil niet zeggen / weet niet	<i>gemiddeld</i>
de manier van produceren	58%	45%	46%	51%
de prijs	68%	70%	79%	71%

42. Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met de volgende stellingen als u duurzame producten vergelijkt met gewone producten? Ik koop duurzame producten als ze:

even goed maar duurder zijn	links ge- örienteerd	rechts ge- örienteerd	overig / wil niet zeggen / weet niet	<i>gemiddeld</i>
(helemaal) eens	33%	30%	19%	29%
neutraal	46%	46%	49%	47%
(helemaal) oneens	22%	24%	32%	24%
totaal	100%	100%	100%	100%

44. Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met onderstaande stellingen als u duurzame producten vergelijkt met gewone producten? Ik koop geen duurzame producten omdat ze:

van mindere kwaliteit zijn	links ge- örienteerd	rechts ge- örienteerd	overig / wil niet zeggen / weet niet	<i>gemiddeld</i>
(helemaal) eens	25%	30%	23%	26%
neutraal	33%	35%	42%	36%
(helemaal) oneens	43%	35%	35%	38%
totaal	100%	100%	100%	100%

niet bij mij passen	links ge- örienteerd	rechts ge- örienteerd	overig / wil niet zeggen / weet niet	<i>gemiddeld</i>
(helemaal) eens	13%	16%	18%	15%
neutraal	31%	37%	41%	36%
(helemaal) oneens	56%	47%	41%	49%
totaal	100%	100%	100%	100%

46. Wat zou voor u een stimulans zijn om "duurzamer gedrag" te vertonen?	links ge- örienteerd	rechts ge- örienteerd	overig / wil niet zeggen / weet niet	<i>gemiddeld</i>
als het persoonlijk voordeel oplevert	50%	54%	62%	54%
als het mij niet te veel moeite / tijd kost	40%	44%	53%	45%
als ik op enigerlei wijze daartoe gedwongen word	10%	17%	16%	14%

48. Welke hindernissen zou u kunnen ondervinden als u in de toekomst duurzamer gedrag gaat vertonen?	links ge- örienteerd	rechts ge- örienteerd	overig / wil niet zeggen / weet niet	<i>gemiddeld</i>
ik heb te weinig kennis erover / ik weet er te weinig van	36%	44%	43%	41%
ik heb onvoldoende geld en / of mogelijkheden om het gedrag te vertonen	50%	40%	54%	47%
het kost me te veel moeite	13%	23%	17%	17%

51. Hoe belangrijk vindt u de volgende onderwerpen?

armoede oplossen ergens anders	links ge- örienteerd	rechts ge- örienteerd	overig / wil niet zeggen / weet niet	<i>gemiddeld</i>
(zeer) belangrijk	67%	55%	50%	59%
neutraal	27%	33%	37%	31%
(zeer) onbelangrijk	6%	11%	13%	10%
totaal	100%	100%	100%	100%

biologische voeding stimuleren	links ge- örienteerd	rechts ge- örienteerd	overig / wil niet zeggen / weet niet	<i>gemiddeld</i>
(zeer) belangrijk	49%	36%	39%	42%
neutraal	41%	46%	48%	44%
(zeer) onbelangrijk	10%	19%	14%	14%
totaal	100%	100%	100%	100%

genetisch gemodificeerde voeding verbieden	links ge- örienteerd	rechts ge- örienteerd	overig / wil niet zeggen / weet niet	<i>gemiddeld</i>
(zeer) belangrijk	41%	26%	32%	33%
neutraal	44%	44%	48%	45%
(zeer) onbelangrijk	15%	31%	19%	22%
totaal	100%	100%	100%	100%

milieueisen strenger maken	links ge- örienteerd	rechts ge- örienteerd	overig / wil niet zeggen / weet niet	<i>gemiddeld</i>
(zeer) belangrijk	58%	36%	46%	48%
neutraal	36%	47%	43%	41%
(zeer) onbelangrijk	7%	17%	11%	11%
totaal	100%	100%	100%	100%

Opleiding

1. Bent u bekend met het begrip "duurzame ontwikkeling" ?	laag	midden	hoog	<i>gemiddeld</i>
ja	56%	65%	79%	67%
nee	44%	35%	22%	33%
totaal	100%	100%	100%	100%

2. Kunt u aangeven waar volgens u het begrip "duurzame ontwikkeling" betrekking op heeft?	laag	midden	hoog	<i>gemiddeld</i>
rechtvaardige arbeidsomstandigheden	26%	20%	29%	25%
grondstoffen	47%	59%	76%	63%
klimaat	47%	61%	63%	58%
natuurbehoud	53%	60%	71%	63%
milieu	62%	72%	76%	71%
ontwikkelingshulp	16%	24%	29%	24%

5. Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met de onderstaande stellingen?

Als mensen hun verantwoordelijkheid nemen in duurzaam gedrag moet dat worden beloond	laag	midden	hoog	<i>gemiddeld</i>
(helemaal) eens	59%	68%	67%	65%
neutraal	32%	24%	22%	26%
(helemaal) oneens	9%	7%	12%	9%
totaal	100%	100%	100%	100%

6. Kunt u aangeven hoe geloofwaardig u de informatie over duurzaamheid uit de verschillende bronnen vindt?

tijdschriften	laag	midden	hoog	<i>gemiddeld</i>
(zeer) geloofwaardig	33%	40%	47%	41%
neutraal	58%	53%	46%	52%
(zeer) ongeloofwaardig	9%	7%	7%	8%
totaal	100%	100%	100%	100%

beurzen / evenementen	laag	midden	hoog	<i>gemiddeld</i>
(zeer) geloofwaardig	21%	20%	15%	19%
neutraal	64%	64%	63%	64%
(zeer) ongeloofwaardig	14%	16%	23%	18%
totaal	100%	100%	100%	100%

10. Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met de onderstaande stellingen?

Om schone industriën te krijgen, wil ik best iets meer voor producten betalen	laag	midden	hoog	gemiddeld
(zeer) eens	45%	53%	69%	56%
neutraal	35%	28%	17%	26%
(zeer) oneens	20%	20%	14%	18%
totaal	100%	100%	100%	100%

Dat de regering de waterverontreiniging wil tegengaan vind ik best, maar het mag mij geen cent kosten	laag	midden	hoog	gemiddeld
(zeer) eens	36%	28%	18%	27%
neutraal	40%	34%	31%	35%
(zeer) oneens	25%	38%	51%	39%
totaal	100%	100%	100%	100%

Ter verbetering van het milieu ben ik best bereid meer belasting te betalen	laag	midden	hoog	gemiddeld
(zeer) eens	22%	27%	42%	31%
neutraal	39%	38%	29%	35%
(zeer) oneens	40%	36%	28%	34%
totaal	100%	100%	100%	100%

41. Als ik (duurzame) producten koop, let ik vooral op:	laag	midden	hoog	gemiddeld
de gebruikte materialen	28%	26%	37%	30%
de prijs	81%	72%	61%	71%
het land van herkomst	14%	13%	22%	17%

42. Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met de volgende stellingen als u duurzame producten vergelijkt met gewone producten? Ik koop duurzame producten als ze:

even goed maar duurder zijn	laag	midden	hoog	gemiddeld
(helemaal) eens	20%	32%	34%	29%
neutraal	49%	43%	49%	47%
(helemaal) oneens	31%	25%	18%	24%
totaal	100%	100%	100%	100%

44. Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met onderstaande stellingen als u duurzame producten vergelijkt met gewone producten? Ik koop geen duurzame producten omdat ze:

niet goed verkrijgbaar zijn	laag	midden	hoog	gemiddeld
(helemaal) eens	31%	41%	46%	40%
neutraal	48%	42%	33%	41%
(helemaal) oneens	22%	18%	21%	20%
totaal	100%	100%	100%	100%

niet als zodanig in de winkel herkenbaar zijn	laag	midden	hoog	<i>gemiddeld</i>
(helemaal) eens	37%	49%	47%	45%
neutraal	43%	33%	31%	35%
(helemaal) oneens	21%	18%	22%	20%
totaal	100%	100%	100%	100%

46. Wat zou voor u een stimulans zijn om "duurzamer gedrag" te vertonen?	laag	midden	hoog	<i>gemiddeld</i>
als het aantoonbaar maatschappelijk voordeel oplevert	64%	67%	73%	69%
als iedereen het doet	15%	18%	11%	15%
als het mij niet te veel moeite / tijd kost	36%	48%	48%	45%
als ik op enigerlei wijze daartoe gedwongen word	10%	12%	19%	14%

48. Welke hindernissen zou u kunnen ondervinden als u in de toekomst duurzamer gedrag gaat vertonen?	laag	midden	hoog	<i>gemiddeld</i>
ik heb onvoldoende geld en / of mogelijkheden om het gedrag te vertonen	51%	51%	40%	47%
mijn lichamelijk conditie stelt te veel beperkingen	21%	13%	11%	15%
het kost me te veel moeite	15%	13%	24%	17%

49. Stel dat er nu verkiezingen voor de Tweede Kamer zouden worden gehouden. Op welke partij zou u dan stemmen?	laag	midden	hoog	<i>gemiddeld</i>
links geïntereerd	44%	40%	42%	42%
rechts geïntereerd	29%	35%	41%	35%
overig / wil niet zeggen / weet niet	28%	26%	17%	23%
totaal	100%	100%	100%	100%

51. Hoe belangrijk vindt u de volgende onderwerpen?

armoede oplossen ergens anders	laag	midden	hoog	<i>gemiddeld</i>
(zeer) belangrijk	54%	56%	67%	59%
neutraal	36%	33%	26%	31%
(zeer) onbelangrijk	11%	11%	7%	10%
totaal	100%	100%	100%	100%

genetisch gemodificeerde voeding verbieden	laag	midden	hoog	<i>gemiddeld</i>
(zeer) belangrijk	39%	34%	29%	33%
neutraal	47%	48%	40%	45%
(zeer) onbelangrijk	15%	18%	31%	22%
totaal	100%	100%	100%	100%

Specifieke vragen

30. Denkt u in het dagelijks leven wel eens aan klimaatverandering en de bijkomende negatieve effecten?			
39. Hoe vaak koopt u duurzame producten?	ja	nee	gemiddeld
vaak of altijd	28%	17%	26%
soms	54%	48%	53%
zelden of nooit	18%	35%	21%
totaal	100%	100%	100%

1. Bent u bekend met het begrip "duurzame ontwikkeling"?			
39. Hoe vaak koopt u duurzame producten?	ja	nee	gemiddeld
vaak of altijd	29%	19%	26%
soms	55%	51%	54%
zelden of nooit	16%	30%	21%
totaal	100%	100%	100%

44. Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met de volgende stellingen als u duurzame producten vergelijkt met gewone producten? Ik koop geen duurzame producten omdat ze:

1. Bent u bekend met het begrip "duurzame ontwikkeling"?			
minder goed smaken	ja	nee	gemiddeld
(helemaal) eens	33%	22%	29%
neutraal	30%	35%	31%
(helemaal) oneens	37%	43%	39%
totaal	100%	100%	100%

te duur zijn	ja	nee	gemiddeld
(helemaal) eens	62%	69%	64%
neutraal	25%	23%	24%
(helemaal) oneens	13%	8%	11%
totaal	100%	100%	100%

van mindere kwaliteit zijn	ja	nee	gemiddeld
(helemaal) eens	29%	20%	26%
neutraal	34%	40%	36%
(helemaal) oneens	37%	40%	38%
totaal	100%	100%	100%

niet bij mij passen	ja	nee	gemiddeld
(helemaal) eens	16%	15%	15%
neutraal	33%	42%	36%
(helemaal) oneens	52%	44%	49%
totaal	100%	100%	100%

niet of nauwelijks bijdragen aan het milieu	ja	nee	gemiddeld
(helemaal) eens	32%	25%	30%
neutraal	39%	47%	41%
(helemaal) oneens	29%	28%	29%
totaal	100%	100%	100%

45. In mijn huidige gedrag kies ik bewust voor:

	1. Bent u bekend met het begrip "duurzame ontwikkeling"?		
vrijwilligerswerk t.b.v. (milieu)organisaties	ja	nee	gemiddeld
vaak of altijd	16%	10%	14%
soms	26%	23%	25%
zelden of nooit	57%	67%	60%
totaal	100%	100%	100%

duurzame producten kopen	ja	nee	gemiddeld
vaak of altijd	36%	24%	32%
soms	50%	51%	50%
zelden of nooit	15%	25%	18%
totaal	100%	100%	100%

met openbaar vervoer reizen	ja	nee	gemiddeld
vaak of altijd	27%	24%	26%
soms	26%	21%	24%
zelden of nooit	48%	56%	50%
totaal	100%	100%	100%

anders / minder autorijden	ja	nee	gemiddeld
vaak of altijd	33%	27%	31%
soms	35%	32%	34%
zelden of nooit	33%	41%	36%
totaal	100%	100%	100%

groene stroom gebruiken	ja	nee	gemiddeld
vaak of altijd	48%	43%	47%
soms	12%	8%	11%
zelden of nooit	40%	48%	43%
totaal	100%	100%	100%

biologische levensmiddelen kopen	ja	nee	gemiddeld
vaak of altijd	19%	11%	17%
soms	45%	45%	45%
zelden of nooit	36%	44%	38%
totaal	100%	100%	100%

minder kopen / consuminderen	ja	nee	gemiddeld
vaak of altijd	22%	17%	20%
soms	42%	35%	39%
zelden of nooit	37%	48%	40%
totaal	100%	100%	100%

financieel steunen van (milieu)organisaties	ja	nee	<i>gemiddeld</i>
vaak of altijd	21%	13%	18%
soms	38%	33%	36%
zelden of nooit	42%	54%	46%
totaal	100%	100%	100%

Bijlage 1

ad vraag 2

N.B. Onderstaande opmerkingen zijn een letterlijke weergave van de reactie van de respondent, en kunnen dus foutieve spelling of grammatica bevatten.

2. Kunt u aangeven waar volgens u het begrip "duurzame ontwikkeling" betrekking op heeft?
Anders, namelijk:
blijvende verbeteringen
gelijkwaardige verhoudingen tussen de seksen
huizenbouw
kwaliteit voor de mens, hier en nu, daar en later
op mij
Solidariteit
techniek
Verkeer

Bijlage 2

ad vraag 3

3. Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met onderstaande stellingen?

absoluut	helemaal eens	eens	neutraal	oneens	helemaal oneens	totaal
het beleid van de overheid dient vooral gericht te zijn op het versterken van duurzaamheid	372	542	128	10	1	1053
duurzame ontwikkeling moet de basis zijn bij innovaties in het bedrijfsleven	338	567	129	17	2	1053
duurzame ontwikkeling moet in alle vormen van onderwijs een kernthema zijn	232	499	267	53	2	1053
in overheidscampagnes moet de aankoop van duurzame producten sterk gestimuleerd worden	306	524	198	22	3	1053
de aandacht die er geschonken wordt aan duurzame ontwikkeling vind ik overdreven	11	52	279	535	176	1053
duurzame ontwikkeling is modieus, het is een tijdelijke trend	11	65	251	507	219	1053
als mensen hun verantwoordelijkheid nemen in duurzaam gedrag moet dat worden beloond	182	504	269	83	15	1053
als mensen hun verantwoordelijkheid in duurzaam gedrag niet nemen moet dat worden bestraft	94	279	437	203	40	1053

relatief	helemaal eens	eens	neutraal	oneens	helemaal oneens	totaal
het beleid van de overheid dient vooral gericht te zijn op het versterken van duurzaamheid	35%	51%	12%	1%	0%	100%
duurzame ontwikkeling moet de basis zijn bij innovaties in het bedrijfsleven	32%	54%	12%	2%	0%	100%
duurzame ontwikkeling moet in alle vormen van onderwijs een kernthema zijn	22%	47%	25%	5%	0%	100%
in overheidscampagnes moet de aankoop van duurzame producten sterk gestimuleerd worden	29%	50%	19%	2%	0%	100%
de aandacht die er geschonken wordt aan duurzame ontwikkeling vind ik overdreven	1%	5%	26%	51%	17%	100%
duurzame ontwikkeling is modieus, het is een tijdelijke trend	1%	6%	24%	48%	21%	100%
als mensen hun verantwoordelijkheid nemen in duurzaam gedrag moet dat worden beloond	17%	48%	26%	8%	1%	100%
als mensen hun verantwoordelijkheid in duurzaam gedrag niet nemen moet dat worden bestraft	9%	26%	42%	19%	4%	100%

Bijlage 3

ad vraag 4

4. Kunt u aangeven hoe geloofwaardig u de informatie over duurzaamheid uit de verschillende bronnen vindt?						
	zeer geloofwaardig	geloofwaardig	neutraal	ongeloofwaardig	zeer ongeloofwaardig	totaal
absoluut						
kranten	32	504	455	57	5	1053
TV / radio	25	517	444	59	8	1053
boeken	41	524	457	29	2	1053
tijdschriften	16	411	547	75	4	1053
overheid	84	534	336	90	9	1053
internet	31	361	588	68	5	1053
universiteiten of andere wetenschappelijke instituten	268	572	194	16	3	1053
milieuorganisaties	135	467	335	99	17	1053
onderwijs / opleidingen / cursussen etc.	77	536	411	26	3	1053
beurzen / evenementen	11	184	671	170	17	1053
relatief						
kranten	3%	48%	43%	5%	0%	100%
TV / radio	2%	49%	42%	6%	1%	100%
boeken	4%	50%	43%	3%	0%	100%
tijdschriften	2%	39%	52%	7%	0%	100%
overheid	8%	51%	32%	9%	1%	100%
internet	3%	34%	56%	6%	0%	100%
universiteiten of andere wetenschappelijke instituten	25%	54%	18%	2%	0%	100%
milieuorganisaties	13%	44%	32%	9%	2%	100%
onderwijs / opleidingen / cursussen etc.	7%	51%	39%	2%	0%	100%
beurzen / evenementen	1%	17%	64%	16%	2%	100%

Bijlage 4

ad vraag 5

5. Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met onderstaande stellingen?

absoluut	zeer eens	eens	neutraal	oneens	zeer oneens	totaal
lucht, bodem en water zijn reeds sterk verontreinigd	141	592	232	87	1	1053
als de huidige economische ontwikkeling zo doorgaat, zijn natuur en mens ten dode opgeschreven	127	408	314	192	12	1053
aan de natuur is reeds veel te veel schade toegebracht	216	533	214	87	3	1053
om schone industrieën te krijgen, wil ik best iets meer voor de producten betalen	57	532	276	162	26	1053
dat de regering de waterverontreiniging wil tegengaan vind ik best, maar het mag mij geen cent kosten	52	230	363	370	38	1053
ter verbetering van het milieu ben ik best bereid om meer belasting te betalen	21	301	370	294	67	1053

relatief	zeer eens	eens	neutraal	oneens	zeer oneens	totaal
lucht, bodem en water zijn reeds sterk verontreinigd	13%	56%	22%	8%	0%	100%
als de huidige economische ontwikkeling zo doorgaat, zijn natuur en mens ten dode opgeschreven	12%	39%	30%	18%	1%	100%
aan de natuur is reeds veel te veel schade toegebracht	21%	51%	20%	8%	0%	100%
om schone industrieën te krijgen, wil ik best iets meer voor de producten betalen	5%	51%	26%	15%	2%	100%
dat de regering de waterverontreiniging wil tegengaan vind ik best, maar het mag mij geen cent kosten	5%	22%	34%	35%	4%	100%
ter verbetering van het milieu ben ik best bereid om meer belasting te betalen	2%	29%	35%	28%	6%	100%

Bijlage 5

ad vraag 8

N.B. Onderstaande opmerkingen zijn een letterlijke weergave van de reactie van de respondent, en kunnen dus foutieve spelling of grammatica bevatten.

8. Indien u nog opmerkingen of suggesties heeft, kunt u hiervoor onderstaande ruimte gebruiken
al dit kleinschalige gedoe heeft geen zin. de contributies en bijdragen komen in verkeerde handen en gaan op aan de organisaties die zo hun eigen baantjes scheppen. Alleen een grootschalige omslag bv Centrales op kernenergie of kernfusie levert een wezenlijke bijdrage. Het gepruts met windmolens en zonnecellen levert 1,5 % van de energie behoefte. Van die zonnecellen weet ik uit eigen ervaring dat de productie er van meer energie kost dan ze ooit aan energie zullen leveren. De windenergie is vaak afwezig als het nodig zou zijn. Zonneenergie kan een substantiele bijdrage leveren in de woestijn gebieden maar dan direct via optische systemen voor stoomopwekking gebruiken.
alle plannen en maatregelen werken niet zonder eerlijke info en maatschappelijke betrokkenheid
Als die jokers van rijk, gemeenten en provincie eens alle verkeersobstakels zouden opruimen, zou de uitstoot van het verkeer nog minder dan de helft zijn.
Als duidelijk wordt dat de consument i.z.m. regering iets aan milieu- en aidsproblematiek doet, zal de motivatie waarschijnlijk hoger liggen dan bij het vragen van een bijdrage of het verhogen van (ticket)prijzen, het z.g. 'wij-gevoel'.
Als iedereen een "kleine" bijdrage levert wordt het toch de moeite waard !
Als iedereen nu eens wat minder auto rijdt en wat vaker het OV of de fiets gebruikt dan scheelt dat ook al een heel stuk milieuvervuiling minder. Sommige mensen pakken namelijk voor elk wisse wasje de auto dat zijn echte milieuvervuilers.
Als ik geen gebruik ga maken van een speciale creditkaart. Ga ik er ook niet voor betalen. Die mogelijkheid was niet opgenomen in uw lijst.
als ik meer financiële middelen zou hebben zou ik ook meer voor het milieu kunnen doen. het is dus geen onwil, maar onvermogen.
Als je om je heen kijkt en je ziet hoe mensen met manieren en regels omgaan, dan heeft welke regelgeving of manieren van aanpakken van welk doel dan ook geen enkele zin en is verspilld geld en tijd. Helaas zo denk ik er over.
Als we weer op de overheid kunnen vertrouwen, wat op dit moment niet het geval is, zal ook de bevolking gaan mee werken aan een goed milieuklimaat in ons land.
ben geen gebruiker van een creditcard
Bij de meeste vragen had ik het gevoel dat het maar om symptoombestrijding gaat, ik zou liever meer activiteit zien op het gebied van bestrijding van heel die consumptiemaatschappij!
bijdragen voor projecten zoals in afrika mogen niet verplicht worden door een ticket te verhogen, dan heb je geen keuze meer. de overheid geeft bovendien al enorm veel aan ontwikkelingshulp
Boeiend onderwerp! Ben benieuwd wat uitslag van deze enquête is!!!
Bono's Red?
controle op milieu moet méér worden gecontroleerd !! Méér processenverbaal- handhaven ! meer politie controle. Hondenpoep-zwerfafval-geluidoverlast-enz.
correlatie tussen milieuvraagstukken-duurzaamheid en hulp programma's aan aids ontgaan me.
Creditcard via milieu verkopen vind ik een slechte combinatie.
dank u
De burger zou naar mijn mening ontzettend veel voor duurzaamheid en klimaat kunnen doen middels bijdragen; ik betwijfel echter de juiste besteding van de financiën door de overheid in deze.
De laatste vraag slaat nergens op. Ik wil geen creditcard of iets wat daarmee samenhangt, hoe goed ook bedoeld en dan moet ik alsnog een bedrag aangeven hoe hoog de bijdrage mag zijn. Slaat dus nergens op in mijn ogen. Ik wil niet.... Verder mag de regering wel eens concreter iets doen ter verbetering van het milieu. Laten ze nu eindelijk eens de motorrijtuigenbelasting op auto's met Benzine en diesel gaan verdrievoudigen en die op lpg eraf gooien...dat schéélt! Daar gaat het hen toch niet om...als consument krijg je een goedbedoeld bláhverhaal te horen en voor de overheid zijn al die maatregelen toch gewoon een prachtige manier om de schatkist gevuld te houden...en de gemiddelde Nederlander slikt alles....triest
DE NATUUR IS EEN MELKOE VOOR NATUURFREETERS DIE TE LUI ZIJN OM TE WERKEN, EN DAARMEE VEEL GELD VERDIENEN.
De regering kan veel doen door weer subsidies in te voeren voor alternatieve energie. In hun bezuinigingsdrift is al het goede teniet gedaan.
De vraagstelling m.b.t. bepaalde problemen geeft niet altijd de mogelijkheid tot een duidelijk antwoord. Bijvoorbeeld de vragen over verhoogde prijzen voor vliegtickets i.v.m. de Aidsbestrijding in Afrika geeft de respondent niet de mogelijkheid aan te geven dat hij of zij principieel tegen Aidsbestrijding in Afrika is, en om die reden niet met een verhoging van de vlieg tarieven accoord gaat. Bij de immense overbevolking van deze aarde moeten wij dankbaar zijn dat de natuur dat doet wat ons mensen niet lukt, terug voeren van het aantal mensen op deze planeet.
Door het alsnog verhogen van de reinigings/stortingsrechten door de gemeentes wordt de vervuiling in de hand gewerkt. Men probeert het afval ergens te dumpen.

duurzaamheid is in handen van de overheid. subsidies op duurzame producten, investeren en verplicht stellen van milieuvriendelijke econ groei.
Een creditcard laat mensen te gemakkelijk geld uitgeven terwijl ze het niet hebben. Het zet aan tot consumeren. Duurzaamheid is in mijn ogen ook geen geld uitgeven en langer met spullen doen. Zo wordt men ook creatiever.
Een creditkaart erbij lijkt mij teveel bij alle passen die we al moeten hebben. Wellicht een andere manier?
eerst de 'echte vervuiler' pakken, dan pas de kleine man.
Eenzijds is milieu een globale zaak waarbij overheden en industrie een grote invloed hebben en relatief eenvoudig aanspreekbaar zijn, anderzijds begint een beter milieu bij jezelf. Een beter milieu zal concurrerend moeten zijn om te slagen waar vooral bij de overheden een collectieve verantwoording ligt die wel breed gedragen moet worden. (bv: eco-tax op groene energie klinkt niet echt aannemelijk!)
Er worden lapmiddelen voorgesteld en middelen die niet ter zake doende zijn. Echte duurzaamheid krijg je alleen door de bron aan te pakken. Terugdringen van vracht- en personenauto's door enorme accijnsverhogingen waarmee openbaar vervoer uitgebreid kunnen worden. Vervuiling is een ziekte die bij de bron en niet bij de gevolgen aangepakt dienen te worden!
er wordt al zoveel aan geld besteed via de belastingdienst die het vervolgens aan andere doelen besteed, dus geen vertrouwen in overheid.
er wordt dooroverheid veel te veel geld gespendeerd aan hoge snelheidstoestanden en bureaucratie. spendeer dat aan duurzaamheid en alles kan goedkoper zodat iedereen het kan betalen dan is alles opgelost. want iedereen wil wel denk ik, alles biologisch smaakt ook beter maar ik vind het veel te duur. Te beginnen bij een klein zuinig autootje voor de dure heren uit den haag. Schandalig die sleet met chauffeur. het hele den haag is een grove postenkost waardoor dat geleuter over duurzaam en eerlijk nooit gaat slagen.
Er zijn al zoveel acties en verenigingen die om een bijdrage vragen, ik denk dat dit nu wel eens genoeg is. De gewone man is er al vaak de dupe van.
Er zijn andere manieren in het dagelijkse leven om bewuster met het milieu om te gaan dan met een creditcard. Heel veel mensen hebben of schaffen die niet aan. Tevens houdt dit in: kopen op afbetaling en dit vindt ik zelf een slechte gewoonte.
erg moeilijk onderwerp, vandaar, dat de antwoorden misschien niet altijd kloppen met de gedachte die erachter zit.
Extra kosten en extra belastingen moeten in directe relatie staan met waar het om gaat. Via vliegtickets geld innen voor aidsbestrijding vind ik in die zin dus onzinnig.
schepen, die moet je keihard aanpakken.
Geen suggesties, ik blijf het een moeilijk probleem vinden en wil daar zeker binnen mijn mogelijkheden aan bijdragen. Maar wel: veel duidelijkheid nodig!
Geen verdere suggesties. Ben benieuwd wat er met deze onderzoeksresultaten gaat gebeuren!
geregeld veranderen inzichten en, helaas, belangen.
HANDHAAF PRINCIPE: DE VERVUILER BETAALT !
heb geen betaal/credit kaart nodig in mijn dagelijke gebruik, zat er niet bij als optie.
Heb nog nooit gehoord van zo'n creditcard, wat extra informatie zou welkom zijn
Here in the Maastricht area the primary pollution problem is caused by fine particulates in the air. This has been greatly increased by two causes: One, the lack of a no stoplight ring to the east or a tunnel under the eastbank of the Meuse river here for the A2. Or two, rerouting diesel truck traffic coming from the Randstad back thru Venlo and Germany. The recent introduction of the German highway toll has given incentive for too many diesel trucks to be coming thru Maastricht now. The increases in asthma and other lung diseases causing death and sickness along the A2 and A79 is far out of control.
Het draait om het klimaat wereldwijd en zolang andere landen (te) weinig doen heeft het voor Nederland minder zin!!
het gaat bij dit alles vooral om het gedrag en de betrokkenheid van mensen. Dat zou ook zonder allerlei maatregelen, straffen en beloningen al moeten kunnen.
Het geld dat naar partijen zoals greenpeace en zo, gebruiken voor importkortingen op duurzame producten
Het idee om nieuwe bomen te planten via acties is leuk, maar heeft dit effect als de oude bomen rigoreus gekapt worden, zoals dat momenteel bv. gebeurt in Amsterdam, of misschien wel heel de randstad (terwijl daar juist de meeste vervuiling is). Bij alle nieuwbouwprojecten worden alle oude bomen gekapt, en komen hiervoor een beperkt aantal nieuwe kleine bomen voor terug. Soms is het best haalbaar om een deel van de oude bomen te laten staan, maar vanwege bouwverkeer moeten deze ook verdwijnen.
Het is een wereldwijd probleem. Door hier in Nederland iets te doen zal niks helpen. Los eerst het probleem op bij de grootste vervuilers, dan pas hier.
het is vooral van belang dat de resultaten van de diverse acties/mogelijkheden heel duidelijk en eerlijk worden vermeld. Want mensen willen wel bijdragen maar zijn toch altijd weer bang voor de "strijkstok"
Het is zo makkelijk om extra geld te vragen of opleggen maar in het buurland doen ze dat niet dat vind ik znrechtvaardig en ook is Nederland zo betweterig.
Het lijkt er teveel op dat een of andere club natuurfanatanten argumenten zoekt om tot maatregelen te komen
Het zou al heel goed zijn, als op het platteland het openbaarvervoer weer gaat rijden, dan hoeven we niet meer met zijn allen met de auto de weg op. Maar er moest zonodig geprivatiseerd en dus bezuinigd worden op het openbaar vervoer.
Hier maak ik geen gebruik van.
Hoge boetes geven aan vervuilers, zowel bij de burger als bij de fabriek, en de overheid moet nu echt actie ondernemen tegen de grootste vervuilers (de fabrieken)

hou de prijzen gelijk dan zullen meer mensen meedoen.

Ik ben al vanaf 1971/2, toen het rapport van Rome uitkwam, zeer bewust en veelvuldig bezig met het milieu op allerlei terrein. Ik kan zelf nauwelijks méér bijdragen dan ik al doen.

Ik ben een groot tegenstander van belastingen of prijsverhogingen, omdat je hierdoor vervuiling lijkt te legaliseren.

Ik ben er niet van overtuigd dat dat mens schuld heeft aan de klimaatveranderingen. Volgens mij is de mens daar te nietig voor en er zijn ook diverse onderzoeken die vraagtekens zetten bij het algemeen aanvaarde de-co₂-uitstoot-van-de-mens-zorgt-voor-klimaatveranderingen. Toch ben ik bereid over te stappen op zonne-energie en andere duurzame producten omdat dat beter is voor mens en dier. Plantjes laten me koud.

Ik ben geen voorstander van gebruik van creditkaart, ongeacht de kosten of voordelen.

Ik ben in principe tegen het gebruik van creditcards, het maakt het te gemakkelijk om schulden te maken.

ik ben niet gecharmeerd van credit kaarten, dus zeker niet in relatie tot milieu.

ik ben tegen creditcards

Ik ben tegen genoemde creditkaart, maar moet wel een max. bedrag invullen bij de laatste vraag dat klopt dus niet en geeft een onjuist beeld.

ik ben tegen het gebruik van creditkaarten

Ik ben van mening dat alles in de natuur zichzelf oplost.

Ik denk dat een bedrag ineens van 50 euro voor veel mensen een te hoge drempel is, want de kosten van een Bankpas vinden ze meestal al te duur.

Ik denk dat er nog veel andere manieren zijn om goed met het milieu om te gaan, wanneer consumenten en producenten gestimuleerd en geïnformeerd worden hoe ze in het dagelijks leven zonder enige financiële consequentie zorgvuldiger met het milieu kunnen omgaan, komen we al een stuk verder.

Ik denk dat mensen die bewust bezig zijn met duurzaam leven niet de geschikte doelgroep is voor een creditcard

Ik gebruik geen credit card dat is pas meedenken, je geld pas uitgeven als je het ook daadwerkelijk hebt

Ik heb bij de laatste vraag een bedrag in moeten vullen terwijl ik tegenstander ben van zo'n kaart. Je kunt wel overal geld willen incasseren voor een of ander doel.Ik wil als goetwillende burger op mijn eigen manier bijdragen aan een duurzamere samenleving. Wat die vliegtuigen betreft het is van de dolle dat op kerosine geen bijdrage gevraagd wordt.

Ik heb en wil geen creditkaart om persoonlijke reden mogelijk heeft dit invloed op de uitslag

ik heb geen creditkaart en zal ook geen creditkaart willen.

Ik heb geen behoefte aan een creditcard. Miste dat in de vragen. Maar mocht ik er een willen/nodig hebben dan wel een "vriendelijke" wist niet dat die er waren

Ik heb geen goed gevoel over het klimaat. Er wordt nog steeds veel te weinig gedaan en teveel op de particulier verhaalt. Hoe bewust ik me ook ben en gedraag, ik heb soms het gevoel dat dit een druppel is op de gloeiende plaat. Iedereen zou zich hierbij betrokken moeten voelen en helaas is de groep betrokkenen nog sterk in de minderheid.Is er nog hoop???

Ik hoop - tegen beter weten in - dat het nog niet te laat is om veranderingen in het milieu ongedaan te maken.

Ik maak helemaal geen gebruik van een creditkaart, en ben dat ook niet van plan te gaan doen.

ik vind dat extra heffing op vliegticket gebruikt moet worden voor concrete milieudoeleinden oordeel over de creditcard vind ik moeilijk als je verder geen info over zo'n kaart hebt

ik vind dat heel Europa (liefst de hele wereld) mee moet doen. Het werkt niet als dit kleine landje milieubewust werkt en de andere landen niet. Heb dit met eigen ogen aanschouwd in België, Duitsland en Polen.

Ik vind de vorige stelling, waarin de kosten voor de kaart worden aangehaald niet goed. Nu word de suggestie gewekt dat ik wel tot € 50 wil gaan, daar ben ik het niet mee eens

Ik vind het moeilijk voor te stemmen op vragen waarbij om extra uitgaven wordt gevraagd, i.v.m. mijn lage inkomen.

ik vind niet dat ik meer moet betalen om vervuiling of ziekte's tegen te gaan.ik leef bewust zonder auto.dit is iets voor de overheid dan maar geen kunst kopen of auto wgen!

Ik vind niet dat producten duurder moeten worden, maar dat de fabrikanten en met name grote ondernemingen hun winsten moeten verlagen. Verder vind ik niet dat vliegtickets duurder moeten worden, maar ik vind dat airlines vluchten met hun vliegtuigen moeten delen, die dan altijd volzitten.

ik vind vliegen met aids combineren en milieu met creditcards totaal niet relevant, en zou er daarom sterk tegen zijn.

Ik vond vraag 17 wat onduidelijk. Jammer dat er geen extra ruimte is bij elke vraag waar je een mening kan invullen die anders is dan de keuzeantwoorden.

ik weet er te weinig van af, om op deze vragen een goed antwoord te geven.

ik wil geen bijdrage voor een credit kaart betalen maar dat antwoord staat er niet bij!!!!

ik wil geen credit kaart, dus is nvt.

ik vind ook dat belasting die via brandstof en zo terug moet naar consument door middel van subsidie als hij een miljeu vriendelijk produkt koopt, zo dat dat dan niet duurder is als een miljeu onvriendelijk produkt.

Ik wil in principe geen enkele creditcard

ik wil niet meer betalen voor produkten of diensten. efficiënter gebruik van onze belastingcenten zou mijns inziens duurzaamheid moeten kunnen financieren. er wordt te veel in eigen zak gestoken of weggegooid door ambtenaren, ministers en andere functionarissen. en wie betaalt hiervoor? bovendien zijn wij al uitgekleed door het beleid van de afgelopen jaren.wij kunnen ons prijsstijgingen niet permitteren, al zouden we willen.

Ik wil niet tel. benaderd worden over creditcards!
Ik wil sowieso geen creditcard. Dus ook niet eentje waarvan de opbrengsten ten goede komen aan een goed doel. Daarnaast zie ik het verband tussen aids-bestrijding en vliegtickets niet. De volgende stap is dan dat er weer een euro bij een vliegticket op komt en dat ten goed van de kankerbestrijding???? Lijkt me niet zo logisch!
Ik zou graag meer willen bijdragen aan duurzaamheid als mijn (minimum) inkomen toereikend was. Biologische producten zijn te duur, die kan ik alleen kopen als er aanbiedingen zijn. M.a.w. ik zou wel willen, maar moet zien te overleven als alleenstaande ouder met 2 opgroeiende pubers. Ik heb zelf WAO na 3 CVA's in mijn hersenen. Ik rijd geen auto en reis niet per vliegtuig, wij doen zover mogelijk alles op de fiets. Ik beschrijf mijzelf dus niet als grote vervuiler en ben daarom ook niet bereid teveel extra kosten bij te dragen met een inkomen ver onder modaal. Gewoon omdat er geen ruimte meer voor is.
Ik zou veel dingen wel willen, maar door de kleine inhoud van mijn portemonnai kan ik er niet aan meedoen. Ik heb bv geen creditkaart en reis zelden, zeker iet ver weg.
In deze onderzoek gaat het voornamelijk om dat mensen meer en meer moet betalen, maar niet om dat met namen bedrijven uit hun zelf beter producten moeten leveren zonder meerkosten. Er is gewoon geen druk op het bedrijfsleven om betere producten te leveren. De ternd is simpel weg als een product beter is voor het milieu dan is het "natuurlijk" duurder, dat is fout. Bijvoorbeeld accijns op kerosine onzin, laat de vliegtuigbouwers betere motoren maken die minder vervuilen anders kunnen ze niet verkocht worden, dan pas kunnen de trend van nu waar alles maar duurder en duurder worden doorbroken worden. Het is te makkelijk om gewoon de prijzen hoger en hoger te zetten zonder dat de producten beter worden. Als bijv. de autoindustrie de zelfde ontwikkeling hadden doorgemaakt als de computerindustrie dan hadden we vandaag autos gehad die 100 km per liter kunnen rijden in plaats van 15 km per liter. De eerste computers varen huizen hoog en kon niets vergeleken met een laptop van vandaag, heel klein en met enorme mogelijkheden. Daar moeten we naartoe, met zijn allen niet gewoon accepteren dat het "zelfde" product meer kost, maar dat de ontwikkeling van beter producten bevorderd worden zonder dat de producten duurder worden.
Ja, we moeten bewuster zijn van de schade die we het milieu aanbrengen. Echter in het zoeken naar oplossingen en alternatieven, moet men wel hierop 'gefocust' blijven. Wat heeft een creditcard cq het gebruik hiervan te maken met het milieu?
Jammer dat ik dit nu vanuit het Student oogpunt moet invullen. Anders was ik veel meer bereid wat geld te geven. Als er tenminste te ZIEN is dat het geld goed wordt besteed...
klimaatverandering is een natuurlijke ontwikkeling van de natuur door de eeuwen heen
laat grote bedrijven meer bij dragen aan de verandering van het klimaat, en dan met wat minder winst doen.
Leuke enquête!!
m.b.t. de roeslag voor aids- en malariabestrijding: ik vind dat er een relatie moet zijn tussen het doel en het middel; dat ontbreekt en daarom was ik het niet eens met de heffing, hoe klein ook. Bij vliegpreizen en milieu is er wel een verband, vandaar dat ik het van harte eens ben met een hogere belasting en heffing van belasting op kerosine. Ook het duurder maken van korte vluchten daar waar de trein of HSL een optie is, is mogelijk.
men kan wel zeggen "alle beetjes helpen" maar de opkomende grote industrielanden zoals India en China maken het alleen maar erger. Afgezien van de VS die weigeren mee te werken. Die vervuiling is zo massaal, daar valt het eventuele duurzaamheidsprincipe van Nederland dan in het niet. Kosten maken, meer belastingen, hogere prijzen, etc. en het helpt geen moer. De mensen gaan er financieel alleen maar niog meer door achteruit als al het geval is door de ziektekosten, etc. etc. etc.
Met een creditcard maak je de problemen groter.
Milieuvriendelijke producten voor het dagelijks gebruik moeten dezelfde prijs hebben als de andere minder vriendelijke producten. Volgens mij worden ze dan sneller gekocht.
milieu is een hype. dat verfoei ik de wetenschap vindt immer een oplossing(zie de bacterien die men gevonden heeft en die koolzuur verorberen)
Millieu is een zorg van alle bewoners van deze planeet en niet alleen van die die zich een creditkaart kunnen veroorloven cq geld aan onnutte dingen kunnen uitgeven.
Minder ontwikkelingshulp-geld gegeven dit bedrag doneren aan instanties die zich bezich houden met het verminderen van schadelijke stoffen.
Moeilijke etische vragen hoor op de vroege morgen! Aan de ene kant wil je graag mee werken ja aan milieu, aids bestrijding en malaria bestrijding, maar als je aan alles gaat meewerken is het natuurlijk niet meer te betalen. Dus kosten spelen wel degelijk een belangrijke rol! Daarbij hebben sommige mensen niet eens de middelen om mee te doen aan dergelijke acties. Vandaar koos ik ook voor het antwoord bij een vraag: bestraffen van milieu vervuiling! Succes met de verwerking!
naar mijn idee zou er een wereldomvattende actie moeten komen voor schonere en zuinige auto,s en een extra belasting op auto,s die niet zuinig rijden
nóg betere methode, via brede publieksinfo druk zetten op de regering om duurzame ontwikkelingen hier en elders in de wereld te promoten/financieren. Ook in Euro-perlement.
onzinnig om dmv geldstromen dit soort problemen op te lossen. Je moet het bij zoeken in gedrag, materiaal keuze
ook in andere landen moeten maatregelen getroffen worden,importheffing indien producten in het buitenland vervuילend zijn geproduceerd
Sommige van uw vragen mbt creditkaarten zijn zodanig gesteld (bv "wat mag de kaart kosten?") dat ik ze eigenlijk niet kan beantwoorden omdat ik nooit een creditkaart zal gebruiken.
Toeslagen op kerosine helpen niet, zie de toeslag op electriciteit, gas en benzine; Ik wil uberhaupt geen creditcard, laat staan een waarvan gedacht wordt dat innen van extra geld een bijdrage zou kunnen zijn om in de maatschappij mensen tot ander gedrag te brengen.

Verbeter de wereld, begin met jezelf! en De vervuiler betaalt! Uit deze gezegden zou veel meer daadkracht uit moeten vloeien. Men hoeft niet goed gedrag te belonen als men slecht gedrag meteen bestraft. Dus een milieuheffing op alles wat milieubelastend is, en hoe meer belastend des te meer heffing. De enigste manier om mensen wakker te maken is om ze aan te spreken op het punt waar ze altijd de meeste pijn hebben, namelijk hun beurs.
volgens mij moeten ze beginnen bij het begin, daar bedoel ik mee, dat ze de kinderen meer respect bij moeten brengen voor natuur e.d. en zo langzaam opklimmen, naar meer.
Vóór kennisverstrekking op scholen, vóór milieu als belangrijke agendapunten voor welke regering dan ook, vóór actieve inzet voor een lange-termijn wereld. Tegen misbruik van accijns (zie autoheffingen en de willekeur daarvan), tegen institutionaliseren gedragsregels en bemoeizucht vliegverkeer (vliegen mag niet alleen voor de rijksten worden....maak de brandstoffen maar schoner !!) KORTOM: het milieu waarin we leven heeft wereldwijd NIET de hoogste prioriteit, zoals defensie dat wel heeft....het invoeren van steeds meer accijnsen en extra heffingen waar de pleziertjes voor de gewone man mee worden vergald werkt eerder averechts !!! Dit is het laatste wat je moet willen als visionairen op het gebied van Overleven op deze Aarde, want daarover hebben we het toch !?
Vraag 19 is onder protest ingevuld. Ik wil aan deze commerciële koppeling niets bijdragen Ik word al woedend toen eindelijk de aap uit de commerciële mouw kwam (creditcards!) Verschrikkelijk. Opdoen derden die handel met zn vuige praatjes!
Vraag 7: bomen planten om daardoor CO2 af te vangen, is zo'n goedkope oplossing, plant een boompje en weg CO2. Zo simpel is het dus NIET! Natuurlijk vangen bomen CO2 af maar dat doen ze maar een beperkt aantal jaren. één vliegtuig de lucht in die CO2 uitstoot.... dan moet je HEEEEEEEE! wat bomen planten....
waarom die kaart niet naar inkomen laten kosten. Zo zijn de minima weer de dupe.
We moeten niet vergeten dat door duurzame goederen te produceren de economie te lijden zal hebben doordat minder gekocht wordt.
wereldwijd zinloze produktie van allemaal dingen die zo kapot zijn en niet te repareren moet worden beperkt.
Wij hebben een A.O.W.uitkering met een klein pensioentje en kunnen ons geen extra kosten veroorloven, maar proberen zo milieubewust te leven.
zal nooit een creditkaart aanschaffen
zolang de grootaandeelhouders de hand bovend kop worden gehouden door demarionetten in den Haag zal de burger altijd genaaid worden!

Bijlage 6

ad vraag 12

12. Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met de volgende stellingen als u duurzame producten vergelijkt met gewone producten? Ik koop duurzame producten als ze:

absoluut	helemaal eens	eens	neutraal	oneens	helemaal oneens	totaal
beter en even duur zijn	390	263	129	32	2	836
even goed en even duur zijn	349	356	105	24	2	836
even goed maar duurder zijn	30	213	389	185	19	836
beter voor mijn gezondheid zijn	182	469	175	10	0	836
voorzien zijn van een eco-label	75	285	388	75	13	836
beter voor het milieu / klimaat zijn	127	442	246	20	1	836
niet door kinderen handen of uitbuiting zijn geproduceerd	291	359	166	18	2	836
beter voor de derde wereld zijn	120	365	310	35	6	836
goed voor mijn imago zijn	5	44	249	331	207	836
makkelijk verkrijgbaar zijn	89	415	271	53	8	836

relatief	helemaal eens	eens	neutraal	oneens	helemaal oneens	totaal
beter en even duur zijn	47%	34%	15%	4%	0%	100%
even goed en even duur zijn	42%	43%	13%	3%	0%	100%
even goed maar duurder zijn	4%	25%	47%	22%	2%	100%
beter voor mijn gezondheid zijn	22%	56%	21%	1%	0%	100%
voorzien zijn van een eco-label	9%	34%	46%	9%	2%	100%
beter voor het milieu / klimaat zijn	15%	53%	29%	2%	0%	100%
niet door kinderen handen of uitbuiting zijn geproduceerd	35%	43%	20%	2%	0%	100%
beter voor de derde wereld zijn	14%	44%	37%	4%	1%	100%
goed voor mijn imago zijn	1%	5%	30%	40%	25%	100%
makkelijk verkrijgbaar zijn	11%	50%	32%	6%	1%	100%

Biilage 7

ad vraag 13

13. Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met de volgende stellingen?
Ik ben bereid meer te betalen voor duurzame producten als

absoluut	helemaal eens	eens	neutraal	oneens	helemaal oneens	totaal
ze beter voor mijn gezondheid zijn	141	461	184	49	1	836
voor mij duidelijk is waarom ze zo duurzaam zijn	128	494	176	37	1	836
ze voorzien zijn van een eco-label	46	255	406	114	15	836
ze beter voor het milieu / klimaat zijn	85	451	257	40	3	836
ze niet afkomstig zijn van uitbuiting	193	407	195	39	2	836
ze beter voor de derde wereld zijn	96	365	320	46	9	836
ze goed zijn voor mijn imago	9	40	237	311	239	836
ze gewoon overal te koop zijn	88	414	267	57	10	836
ze mens- of dierenriendelijker zijn	129	479	197	29	2	836

relatief	helemaal eens	eens	neutraal	oneens	helemaal oneens	totaal
ze beter voor mijn gezondheid zijn	17%	55%	22%	6%	0%	100%
voor mij duidelijk is waarom ze zo duurzaam zijn	15%	59%	21%	4%	0%	100%
ze voorzien zijn van een eco-label	6%	31%	49%	14%	2%	100%
ze beter voor het milieu / klimaat zijn	10%	54%	31%	5%	0%	100%
ze niet afkomstig zijn van uitbuiting	23%	49%	23%	5%	0%	100%
ze beter voor de derde wereld zijn	11%	44%	38%	6%	1%	100%
ze goed zijn voor mijn imago	1%	5%	28%	37%	29%	100%
ze gewoon overal te koop zijn	11%	50%	32%	7%	1%	100%
ze mens- of dierenriendelijker zijn	15%	57%	24%	3%	0%	100%

Bijlage 8

ad vraag 14

14. Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met de volgende stellingen als u duurzame producten vergelijkt met gewone producten?
Ik koop geen duurzame producten omdat ze

absoluut	helemaal eens	eens	neutraal	oneens	helemaal oneens	totaal
minder goed uitzien	14	173	360	420	61	1028
minder goed smaken	41	260	323	349	55	1028
te duur zijn	160	504	247	102	15	1028
van mindere kwaliteit zijn	54	215	367	344	48	1028
niet bij mij passen	27	129	366	375	131	1028
niet goed verkrijgbaar zijn	33	373	418	196	18	1028
niet als zodanig in de winkel herkenbaar zijn	55	407	359	191	16	1028
niet of nauwelijks bijdragen aan het milieu	58	251	424	249	46	1028

relatief	helemaal eens	eens	neutraal	oneens	helemaal oneens	totaal
minder goed uitzien	1%	17%	35%	41%	6%	100%
minder goed smaken	4%	25%	31%	34%	5%	100%
te duur zijn	16%	49%	24%	10%	1%	100%
van mindere kwaliteit zijn	5%	21%	36%	33%	5%	100%
niet bij mij passen	3%	13%	36%	36%	13%	100%
niet goed verkrijgbaar zijn	3%	36%	41%	18%	2%	100%
niet als zodanig in de winkel herkenbaar zijn	5%	40%	35%	19%	2%	100%
niet of nauwelijks bijdragen aan het milieu	6%	24%	41%	24%	4%	100%

Bijlage 9

ad vraag 17

N.B. Onderstaande opmerkingen zijn een letterlijke weergave van de reactie van de respondent, en kunnen dus foutieve spelling of grammatica bevatten.

17. Welke hindernissen zou u kunnen ondervinden als u in de toekomst duurzamer gedrag gaat vertonen?
Anders, namelijk:
als e.e.a. niet te realiseren is
als er hindernissen zijn, liggen die bij mijzelf!
ben niet van t nut overtuigd
Concurrentie positie
DE NOODZAAK
de prijs
dus: gemakzucht
eigenlijk geen reden
er kunnen voor mijn gevoel geen hindernissen zijn; elk juist gedrag, hoe klein ook, is een verbetering, dus voor iedereen mogelijk.
er zijn geen hindernissen
er zijn voor mij geen hindernissen
extra tijd die soms nodig is
geen
geen
geen
geen
geen
geen
geen
geen
Geen
Geen
geen hindernissen
geen hindernissen
geen hindernissen
geen hindernissen
geen hindernissen
geen problemen
geen van deze
gehandicapte echtgenote
gemakzucht...
het aanbod
Het is vaak niet duidelijk welke producten het zijn en ook vaak te veel gepush door "Commerciele" actiegroepen,
het openbaar vervoer bij ons is afwezig!!!!!!
het openbaar vervoer vind ik vaak traag/ geen deur aan deur verbinding waardoor de neiging om te gaan autorijden in de toekomst groter is. En als je naar alle autos ziet hoe die het milieu elke dag vervuilen, ben ik niet gemotiveerd om extra uit te geven aan een paar middelen die niet schadelijk zijn voor het milieu.
ik denk niet dat ik veel hindernissen zal ondervinden, tenzij de regering het onmogelijk maakt om te investeren
ik doe wat in mijn positie kan en dat moet voldoende zijn, dwingen werkt altijd averechts
ik geloof er niet in
Ik heb het idee dat mijn eventuele bijdrage teniet gedaan wordt door bijv. het oostblik en de aziatische landen (lage lonen landen)
ik leef al zuinig
Ik ondervindt geen hindernissen
ik vind het eerlijk gezegd niet zo heel erg belangrijk.
Ik wil wel energiezuiniger leven, maar verder niet.
Ik zie geen direct resultaat van mijn inspanningen
Ik zou het niet weten

ik zou het niet weten, hoor.
ik zou niet weten welke hindernissen mij zouden belemmeren
in principe géén hindernissen
is vaak niet bewezen
kan zo niets bedenken
lastig verkrijgbaar
Levert te weinig voordeel op
Men heeft mij nog steeds niet overtuigd van de noodzaak
minder comfort
niet altijd voldoende bewust zijn van de mogelijkheden die er zijn
niet relevant
niks
nog niet genoeg over nagedacht, makkelijk bij ah e.d.
nog steeds te weinig informatie. Vaak alleen te lezen in z.g. 'alternatieve'bladen
omdat het gewoon veel duurder is om aan te schaffen
Regelgeving overheid
schonebrandstoffen moeilijk tot niet te verkrijgen
slecht openbaar vervoer
Soms is een rit met de auto ook 'noodzaak' als je met het OV 2 uur langer onderweg bent... En bovendien is een OV(studenten)jaarkaart niet altijd zo voordelig dat je de auto beter kan laten staan...
te duur
te duur
te weinig tijd buiten het werk om
veel reclame/info over duurzaamheid geloof ik gewoon niet! Denk aan de kernenergie in groene stroom!
vergelijken vaak te moeilijk, gemakzucht
verkrijgbaarheid is te weinig
verzorg mijn man tendele
vraag me af, in hoeverre hier ook weer reclame en competitie in geding is
weet niet
wonen in buitengebied maakt openbaar vervoer bijna onmogelijk
zie het nut er niet van in t.o.v. de echte vervuilers in de wereld
zou graag alleen biologisch voedsel willen kopen om mee te beginnen, maar dat is vooralsnog niet echt haalbaar financieel

Bijlage 10

ad vraag 18

N.B. Onderstaande opmerkingen zijn een letterlijke weergave van de reactie van de respondent, en kunnen dus foutieve spelling of grammatica bevatten.

18. Stel dat er nu verkiezingen voor de Tweede Kamer zouden worden gehouden. Op welke partij zou u dan stemmen?
Andere partij, namelijk:
de partij van de dieren
een die aan de mensen denkt en niet aan hun eigen voordeel
partij van de dieren
partij van de dieren
Partij van de Dieren
partij voor de dieren
partij voor de dieren
pvdd
RPF
senioren partij

Bijlage 11

ad vraag 19

N.B. Onderstaande opmerkingen zijn een letterlijke weergave van de reactie van de respondent, en kunnen dus foutieve spelling of grammatica bevatten.

19. Over welke van de onderstaande actuele thema's maakt u zich op dit moment de meeste zorgen?
Geen van bovenstaande, maar wel over:
rol & prestatie vd overheid
bedrog van wetenschappelijke onderzoeken en de invloed van de industrie op de beslissingen van de politiek
bio industrie
complexe problemen het hoofd bieden
concurrentie positie Nederland, Europa, linkse politiek zal indirect voor armoede zorgen, wij blijven verzwakken als we de mensen niet de eigen verantwoording laten nemen
culturele en maatschappelijke verloedering
de komst van poolse gastarbeiders
de toekomst van mijn kinderen
de verloedering van de Nederlanders zelf
een combinatie van bovenstaande
egoïsme, er niet bij stilstaan dat 'ons' gedrag van invloed is op 3e wereld landen.
egoïsme/ verharding
eigen financiële situatie
financien
geen
geloof in GOD
Gezeur over vergrijzing
het a-socialer worden van nederland
het ontstaan van nieuwe, oncontroleerbare financiële machten
Houding t.o.v. (productie-)dieren
HUURBELEID/HUISVESTING
kwaliteit in het algemeen
kwaliteit van menselijk gedrag en fatsoen
maatschappelijke normen en waarden; sociale cohesie
nederland is TE vol en die er zijn spreken onvoldoende nederlands om goed te kunnen functioneren in onze maatschappij
normen en waarden fatsoen iets over hebben voor een ander
oneerlijkheid door kapitalisme
ouderen
pensioenvoorzieningen
saamhorigheid en solidariteit
secularisatie
sociaal gedrag
Stimulans overheid in milieuvriendelijke energievormen
toekomst arbeidsongeschikten
toenemende verharding en rascisme
tweedeling in de maatschappij tussen arm en rijk
verdraagzaamheid
verscherpen tegenstellingen

Biilae 12

ad vraag 20

20. Hoe belangrijk vindt u de volgende onderwerpen?

absoluut	zeer belangrijk	belangrijk	neutraal	onbelangrijk	zeer onbelangrijk	totaal
armoede oplossen in eigen land	431	500	101	15	6	1053
armoede oplossen elders	150	472	330	80	21	1053
verbod op dierproeven	266	375	285	96	31	1053
ontwikkeling in de derde wereld bevorderen	166	551	265	54	17	1053
versterken en behouden van de natuur	379	554	111	8	1	1053
toepassen, controleren en naleven van mensenrechten	386	531	117	17	2	1053
klimaat beschermen	335	556	146	14	2	1053
minder / schone energie gebruiken	224	563	236	25	5	1053
biologische voeding stimuleren	100	342	462	118	31	1053
genetisch gemodificeerde voeding verbieden	149	202	474	172	56	1053
milieueisen strenger maken	145	356	433	92	27	1053

relatief	zeer belangrijk	belangrijk	neutraal	onbelangrijk	zeer onbelangrijk	totaal
armoede oplossen in eigen land	41%	47%	10%	1%	1%	100%
armoede oplossen elders	14%	45%	31%	8%	2%	100%
verbod op dierproeven	25%	36%	27%	9%	3%	100%
ontwikkeling in de derde wereld bevorderen	16%	52%	25%	5%	2%	100%
versterken en behouden van de natuur	36%	53%	11%	1%	0%	100%
toepassen, controleren en naleven van mensenrechten	37%	50%	11%	2%	0%	100%
klimaat beschermen	32%	53%	14%	1%	0%	100%
minder / schone energie gebruiken	21%	53%	22%	2%	0%	100%
biologische voeding stimuleren	9%	32%	44%	11%	3%	100%
genetisch gemodificeerde voeding verbieden	14%	19%	45%	16%	5%	100%
milieueisen strenger maken	14%	34%	41%	9%	3%	100%

Als de huidige economische ontwikkeling zo doorgaat, zijn natuur en mens ten dode opgeschreven	vrouw	man	gemiddeld
(zeer) eens	54%	48%	51%
neutraal	32%	28%	30%
(zeer) oneens	15%	24%	19%
totaal	100%	100%	100%

Om schone industriën te krijgen, wil ik best iets meer voor producten betalen	vrouw	man	gemiddeld
(zeer) eens	53%	59%	56%
neutraal	30%	22%	26%
(zeer) oneens	17%	18%	18%
totaal	100%	100%	100%

Dat de regering de waterverontreiniging wil tegengaan vind ik best, maar het mag mij geen cent kosten	vrouw	man	gemiddeld
(zeer) eens	28%	26%	27%
neutraal	39%	30%	35%
(zeer) oneens	33%	44%	39%
totaal	100%	100%	100%

Ter verbetering van het milieu ben ik best bereid meer belasting te betalen	vrouw	man	gemiddeld
(zeer) eens	26%	35%	31%
neutraal	40%	31%	35%
(zeer) oneens	34%	34%	34%
totaal	100%	100%	100%

41. Als ik (duurzame) producten koop, let ik vooral op:	vrouw	man	gemiddeld
de manier van produceren	55%	47%	51%
de prijs	75%	67%	71%

43. Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met de volgende stellingen? Ik ben bereid meer te betalen voor duurzame producten als:

ze gewoon overal te koop zijn	vrouw	man	gemiddeld
(helemaal) eens	65%	55%	60%
neutraal	27%	36%	32%
(helemaal) oneens	7%	9%	8%
totaal	100%	100%	100%

44. Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met de volgende stellingen als u duurzame producten vergelijkt met gewone producten? Ik koop geen duurzame producten omdat ze:

te duur zijn	vrouw	man	gemiddeld
(helemaal) eens	71%	58%	65%
neutraal	21%	27%	24%
(helemaal) oneens	8%	15%	11%
totaal	100%	100%	100%

Bijlage 13

Toelichting

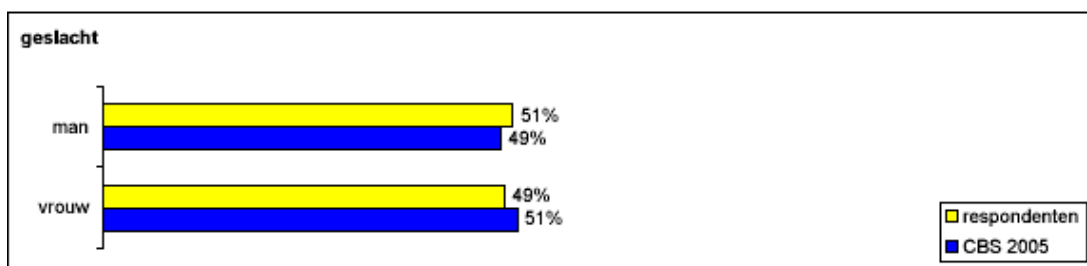
Toelichting en achtergrondkenmerken

jaar:	2006
maand:	april-mei
opdrachtgever:	Stichting iNSnet
onderwerp:	Duurzaamheidsmonitor
onderzoeksgroep:	Nederlanders tussen de 18 en 64 jaar
<u>veldwerkperiode</u>	
van:	12-4-2006
tot:	10-5-2006
<u>reminder</u>	
verstuurd op:	n.v.t.
<u>respons</u>	
steekproefgrootte:	1.152
aantal e-mails met foutmelding:	3
netto verstuurd (=omvang steekproef – foutmeldingen):	1.149
aantal respondenten:	1053
responspercentage:	92%

achtergrondkenmerken respondenten

geslacht	absoluut	relatief	CBS 2005*
man	532	51%	49%
vrouw	521	49%	51%
totaal	1053	100%	100%

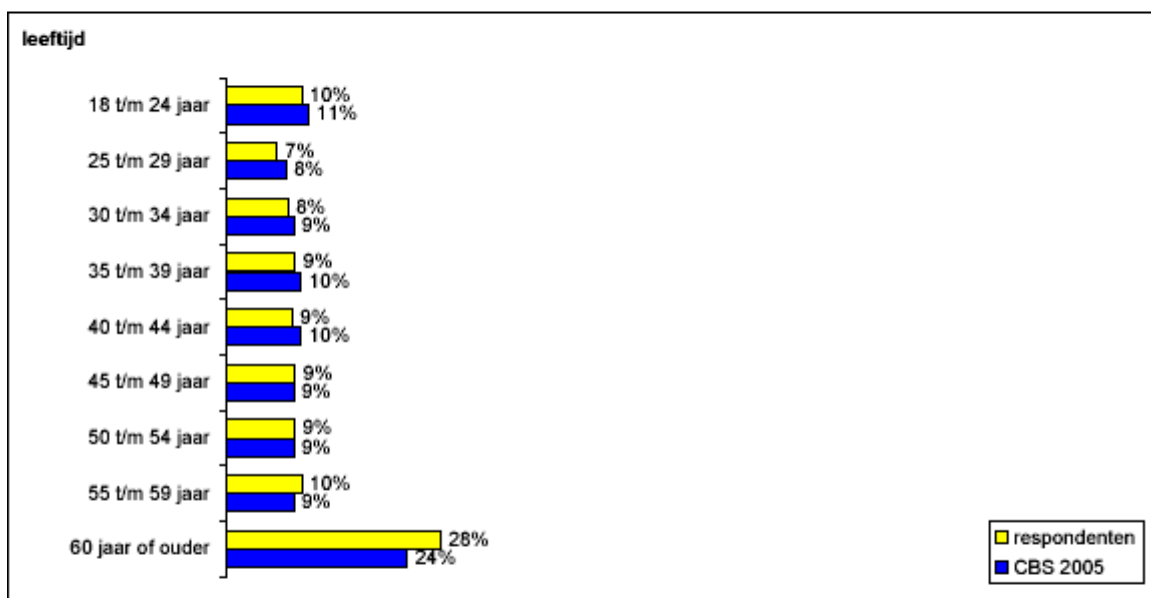
*De gegevens van het CBS hebben betrekking op de totale Nederlandse bevolking op 1 januari 2005.

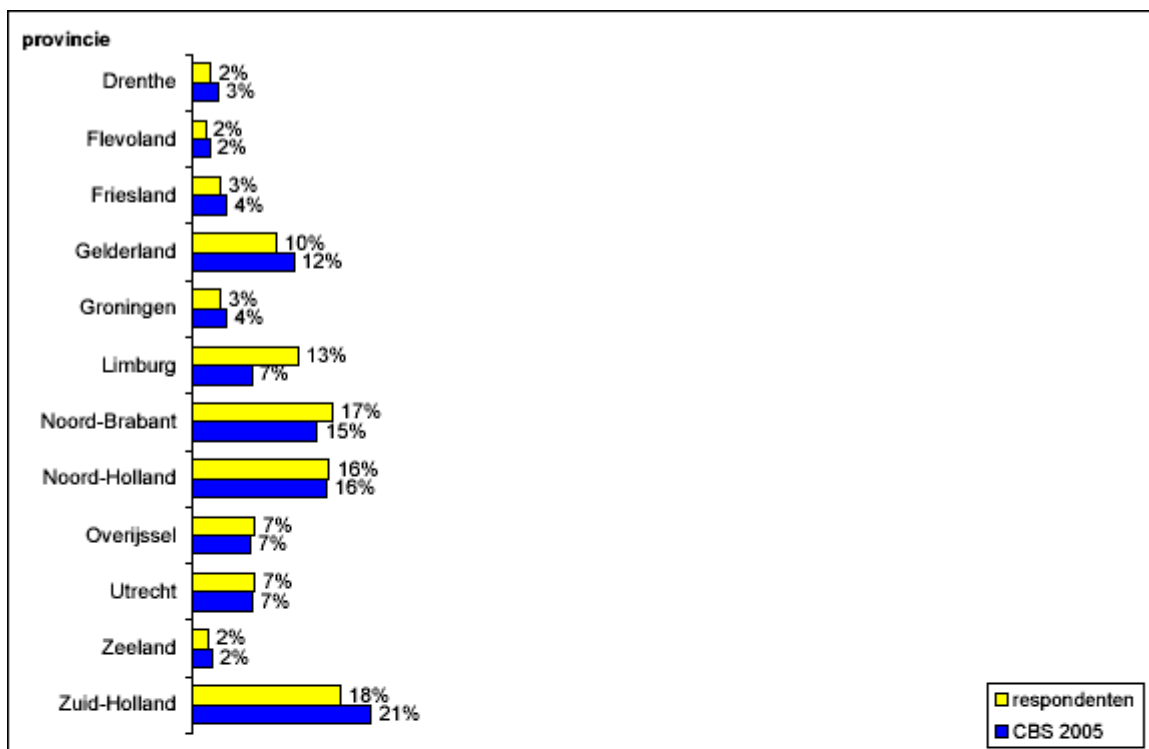
leeftijd	absoluut	relatief	CBS 2005*
18 t/m 24 jaar	106	10%	11%
25 t/m 29 jaar	72	7%	8%
30 t/m 34 jaar	87	8%	9%
35 t/m 39 jaar	97	9%	10%
40 t/m 44 jaar	93	9%	10%
45 t/m 49 jaar	97	9%	9%
50 t/m 54 jaar	96	9%	9%
55 t/m 59 jaar	106	10%	9%
60 jaar of ouder	299	28%	24%
totaal	1053	100%	100%

*De gegevens van het CBS hebben betrekking op de Nederlandse bevolking van 20 t/m 64 jaar op 1 januari 2005.

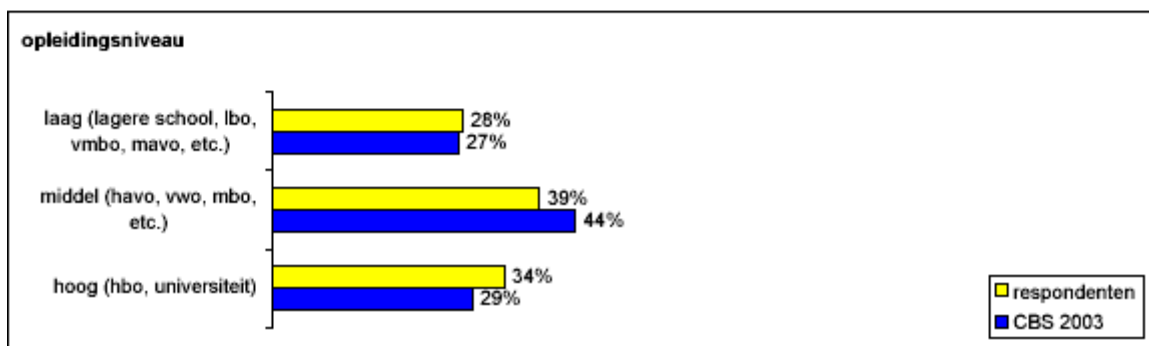
provincie	absoluut	relatief	CBS 2005*
Drenthe	23	2%	3%
Flevoland	16	2%	2%
Friesland	35	3%	4%
Gelderland	105	10%	12%
Groningen	35	3%	4%
Limburg	132	13%	7%
Noord-Brabant	175	17%	15%
Noord-Holland	171	16%	16%
Overijssel	78	7%	7%
Utrecht	78	7%	7%
Zeeland	20	2%	2%
Zuid-Holland	185	18%	21%
totaal	1053	100%	100%

*De gegevens van het CBS hebben betrekking op de totale Nederlandse bevolking op 1 januari 2005.

opleidingsniveau	absoluut	relatief	CBS 2003*
laag (lagere school, lbo, vmbo, mavo, etc.)	291	28%	27%
middel (havo, vwo, mbo, etc.)	408	39%	44%
hoog (hbo, universiteit)	354	34%	29%
totaal	1053	100%	100%

*De gegevens van het CBS hebben betrekking op de totale Nederlandse beroepsbevolking van 15 t/m 65 jaar op 1 januari 2003.

Tabellen

Zie bijgevoegde cd-rom

Stichting iNSnet

Postbus 163
6130 AD Sittard

064 3206 407
info@insnet.org
skype: insnet

www.insnet.nl
www.insnet.nl/duurzaamheidmonitor
www.insnet.org

Flycatcher Internet Research

Onderzoeksbureau Flycatcher is voortgekomen uit de [Universiteit Maastricht](http://www.universiteitsmaastricht.nl). Het was het eerste bureau in Nederland dat zich volledig toelagde op online-onderzoek. De verbintenis met de [Universiteit Maastricht](http://www.universiteitsmaastricht.nl) biedt de mogelijkheid om nieuwe wetenschappelijke kennis te reflecteren naar de praktijk van het onderzoek. Flycatcher is ambitieus, progressief en innovatief, maar verliest "conservatieve" waarden niet uit het oog. Flycatcher hanteert betrouwbaarheid en ethische verantwoordelijkheid dan ook als uitgangspunt voor haar activiteiten.

<http://www.online-onderzoek.nl>

Alle rechten voorbehouden. Het publiceren van uitkomsten van de Duurzaamheid Monitor kan uitsluitend geschieden na uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.